Zbierka súdnych rozhodnutí

NÁVRHY GENERÁLNEHO ADVOKÁTA
MACIEJ SZPUNAR
prednesené 21. mája 2019[1]

Vec C-94/18

Nalini Chenchooliah
proti
Minister for Justice and Equality

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal High Court (Vyšší súd, Írsko)]

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Občianstvo Únie – Smernica 2004/38/ES – Právo občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať na území členského štátu – Oprávnené osoby – Štátny príslušník tretieho štátu, ktorý je manželským partnerom občana Únie vykonávajúceho svoju slobodu pohybu a následne vráteného do členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť a v ktorom vykonáva trest odňatia slobody – Uplatniteľnosť smernice 2004/38 na vyhostenie tohto štátneho príslušníka tretieho štátu – Pôsobnosť článku 15 a kapitoly VI“

Obsah

I. Úvod 2

II. Právny rámec 3

A. Právo Únie 3

B. Írske právo 4

III. Skutkové okolnosti sporu vo veci samej, prejudiciálne otázky a konanie pred Súdnym dvorom 6

IV. Analýza 8

A. Vymedzenie problematiky nastolenej prejudiciálnymi otázkami 8

B. Preskúmanie prejudiciálnych otázok 9

1. O uplatniteľnosti smernice 2004/38 na situáciu pani Chenchooliahovej a jej manžela, ktorý je občanom Únie 10

a) Úvodné pripomienky 10

1 Jazyk prednesu: francúzština.

b) Je pojem „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38 statický alebo dynamický? ... 10

1) Rozsudok Metock a i. ... 12

2) Rozsudok Lounes ... 12

3) Vyvíjajúci sa charakter pojmu „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38: informácie, ktoré sa dajú vyvodiť z rozsudkov Metock a i. a Lounes ... 13

c) „Životný cyklus“ výkonu slobody pohybu občana Únie a jeho rodinných príslušníkov v rámci smernice 2004/38 ... 15

1) Diferenciálne uplatňovanie smernice 2004/38 ... 16

2) Podstatný rozdiel existujúci medzi prejednávanou vecou a vecou, v ktorej bol vydaný rozsudok Lounes ... 18

3) Na vyhostenie štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorý je manželským partnerom občana Únie, sa naďalej vzťahuje smernica 2004/38 v prípade, že tento občan prestal vykonávať svoju slobodu pohybu v hostiteľskom členskom štáte z dôvodu svojho návratu do členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť ... 18

2. O obmedzeniach a procedurálnej ochrane, uplatniteľných na vyhostenie občanov Únie a ich rodinných príslušníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretieho štátu, z dôvodu zániku ich práva na pobyt ... 20

a) Pôsobnosť kapitoly VI smernice 2004/38 ... 20

b) Výklad článku 15 smernice 2004/38 ... 22

V. Návrh ... 23

I. Úvod

1. Vzťahuje sa na štátnu príslušníčku tretieho štátu, manželku občana Európskej únie, ktorý prestal vykonávať svoje právo voľného pohybu v členskom štáte z dôvodu svojho návratu do členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť, smernica 2004/38/CE [2] na účely jej vyhostenia z územia hostiteľského členského štátu? V prípade, že áno, ktoré ustanovenia tejto smernice sa uplatňujú na jej vyhostenie? Vzťahujú sa na túto štátnu príslušníčku ustanovenia kapitoly VI alebo ustanovenia článku 15 uvedenej smernice, ktoré sa týkajú procedurálnej ochrany uplatňujúcej sa na rozhodnutia o vyhostení, ktoré sú prijaté z iných dôvodov, než je verejný poriadok, verejná bezpečnosť alebo verejné zdravie?

2. Toto sú otázky, ktoré sú jadrom prejednávanej veci a ktoré umožnia Súdnemu dvoru, aby po prvýkrát poskytol výklad článku 15 ods. 1 a 3 smernice 2004/38, ktorý sa týka procedurálnej ochrany.

2 Smernica Európskeho parlamentu a Rady z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS (Ú. v. EÚ L 158, 2004, s. 77; Mim. vyd. 05/005, s. 46), zmenená nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 492/2011 z 5. apríla 2011 (Ú. v. EÚ L 141, 2011, s. 1) (ďalej len „smernica 2004/38“).

II. Právny rámec

A. Právo Únie

3. Článok 3 smernice 2004/38, nazvaný „Oprávnené osoby“, vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Táto smernica sa uplatňuje na všetkých občanov Únie, ktorí sa pohybujú alebo zdržiavajú v členskom štáte inom, ako je členský štát, ktorého štátnymi príslušníkmi sú, a na ich rodinných príslušníkov, ako sú definovaní v bode 2 článku 2, ktorí ich sprevádzajú, alebo sa k nim pripájajú.“

4. Podľa článku 6 tejto smernice, nazvaného „Právo pobytu do troch mesiacov“:

„1. Občania Únie majú právo pobytu na území iného členského štátu počas obdobia do troch mesiacov bez akýchkoľvek podmienok alebo formalít iných, ako je požiadavka vlastniť platný preuka[z] totožnosti alebo pas.

2. Ustanovenia odseku 1 sa uplatňujú tiež na rodinných príslušníkov s platným pasom, ktorí nie sú štátni príslušníci členského štátu a ktorí sprevádzajú občana Únie alebo sa k nemu pripájajú.“

5. Článok 14 uvedenej smernice, nazvaný „Zachovanie práva pobytu“, vo svojich odsekoch 1, 2 a 4 stanovuje:

„1. Občania Únie a ich rodinní príslušníci majú právo pobytu určené v článku 6, pokiaľ sa nestávajú neprimeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu.

2. Občania Únie a ich rodinní príslušníci majú právo pobytu určené v článkoch 7, 12 a 13, pokiaľ spĺňajú podmienky v nich stanovené.

…

4. Ako výnimka z odsekov 1 a 2 a bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia kapitoly VI, sa opatrenie vyhostenia nesmie v žiadnom prípade prijať proti občanom Únie alebo ich rodinným príslušníkom, ak:

a) občania Únie sú pracovníkmi alebo samostatne zárobkovo činnými osobami, alebo

b) občania Únie vstúpili na územie hostiteľského členského štátu, aby hľadali zamestnanie. V tomto prípade občania Únie a ich rodinní príslušníci nesmú byť vyhostení, pokiaľ občania Únie sú schopní predložiť dôkaz, že si sústavne hľadajú zamestnanie a že majú skutočnú šancu zamestnať sa.“

6. Článok 15 tejto smernice, nazvaný „Procedurálna ochrana“, vo svojich odsekoch 1 a 3 stanovuje:

„1. Postupy stanovené článkami 30 a 31 sa uplatňujú analogicky na všetky rozhodnutia obmedzujúce voľný pohyb občanov Únie a ich rodinných príslušníkov z dôvodov iných, ako je verejný poriadok, verejná bezpečnosť alebo verejné zdravie.

…

3. Hostiteľský členský štát nesmie zaviesť zákaz vstupu v súvislosti s rozhodnutím o vyhostení, na ktoré sa uplatňuje odsek 1[.]“

7. Podľa článku 27 smernice 2004/38, nazvaného „Všeobecné zásady“:

„1. S výhradou ustanovení tejto kapitoly členské štáty môžu obmedziť slobodu pohybu a pobytu občanov Únie a ich rodinných príslušníkov bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť na základe dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia. Tieto dôvody sa nesmú využívať pre ekonomické účely.

2. Opatrenia prijaté z dôvodov verejného poriadku alebo verejnej bezpečnosti musia byť v súlade s zásadou úmernosti [so zásadou proporcionality – *neoficiálny preklad*] a musia vychádzať výlučne z osobného správania daného jednotlivca. Trestné činy, ku ktorým došlo v minulosti, sa sam[y] o sebe nepovažujú za dôvody na prijatie takýchto opatrení.

Osobné správanie daného jednotlivca musí predstavovať skutočnú, existujúcu a dostatočne vážnu hrozbu ovplyvňujúcu jeden zo základných záujmov spoločnosti. Zdôvodnenia, ktoré sú oddelené od podrobností prípadu, alebo ktoré sa spoliehajú na aspekty všeobecnej prevencie, sú neprijateľné.

…“

8. Podľa článku 30 tejto smernice, nazvaného „Oznámenie o rozhodnutiach“:

„1. Dané osoby dostanú písomné oznámenie o akýchkoľvek rozhodnutiach prijatých podľa článku 27 ods. 1 tak, aby boli schopné porozumieť ich obsahu a dôsledkom pre n[e].

2. Dané osoby budú presne a úplne informované o dôvodoch verejnej bezpečnosti, verejného poriadku alebo verejného zdravia, na základe ktorých sa rozhodnutia v ich prípade prijali, pokiaľ to nie je v rozpore so záujmami štátnej bezpečnosti.

3. Takéto oznámenie uvádza súd alebo správny úrad, na ktorom môže daná osoba podať odvolanie, časový limit na podanie odvolania a prípadne čas, do kedy musí daná osoba opustiť územie členského štátu. Okrem riadne zdôvodnených súrnych prípadov, čas na opustenie územia nie je kratší ako jeden mesiac od dátumu oznámenia.“

9. Článok 31 uvedenej smernice, nazvaný „Procedurálna ochrana“, vo svojich odsekoch 1 a 3 stanovuje:

„1. Dané osoby majú prístup k súdnym a prípadne administratívnym konan[ia]m o opravnom prostriedku v hostiteľskom členskom štáte, aby sa mohli odvolať alebo požiadať o preskúmanie akéhokoľvek rozhodnutia prijatého proti nim na základe dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia.

…

3. Konania o opravnom prostriedku umožňujú preskúmanie legálnosti rozhodnutia a tiež skutočností a okolností, z ktorých navrhované opatrenie vychádza. Zabezpečia, aby rozhodnutie nebolo neúmerné, najmä z hľadiska požiadaviek stanovených v článku 28.“

B. Írske právo

10. V súčasnosti je írska právna úprava, ktorou sa preberá smernica 2004/38, obsiahnutá v European Communities (Free Movement of Persons) Regulations 2015 [nariadenie týkajúce sa Európskych spoločenstiev (voľný pohyb osôb) z roku 2015] (ďalej len „nariadenie z roku 2015“).

11. Nariadenie z roku 2015 nahradilo European Communities (Free Movement of Persons) (nº 2) Regulations 2006 [nariadenie týkajúce sa Európskych spoločenstiev (voľný pohyb osôb) (č. 2) z roku 2006] (ďalej len „nariadenie z roku 2006“) a nadobudlo účinnosť 1. februára 2016.

12. Článkom 3 Immigration Act 1999 (zákon z roku 1999 o prisťahovalectve) sa upravuje právomoc Minister for Justice and Equality (minister pre spravodlivosť a rovnosť, Írsko, ďalej len „minister“) prijímať tzv. rozhodnutia o „deportácii“ (*deportation orders*).

13. Podľa článku 3 ods. 1 zákona z roku 1999 o prisťahovalectve môže minister prijať rozhodnutie o deportácii „s cieľom nariadiť akémukoľvek cudzincovi, ktorého sa rozhodnutie týka, aby opustil územie v lehote uvedenej v tomto rozhodnutí a v budúcnosti sa držal mimo daného územia“.

14. Podľa článku 3 ods. 2 písm. h) a i) tohto zákona sa rozhodnutie o deportácii môže prijať vo vzťahu k osobám, ktoré „podľa ministra porušili zákaz alebo podmienku, ktoré boli vo vzťahu k nim uložené, pokiaľ ide o prepravenie sa na územie, alebo vstup na územie, alebo povolenie na pobyt na území“, alebo „ktorých deportácia by podľa názoru ministra bola prospešná pre spoločné blaho“.

15. Podľa článku 3 ods. 3 písm. a) uvedeného zákona v prípade, že minister prijme návrh rozhodnutia o deportácii, písomne ho spolu s jeho dôvodmi oznámi dotknutej osobe.

16. Článok 3 ods. 4 zákona z roku 1999 o prisťahovalectve stanovuje, že v oznámení uvedeného návrhu sa okrem iného musia uviesť tieto údaje:

– údaj, že osoba môže podať pripomienky v lehote 15 pracovných dní,

– údaj, že osoba má právo opustiť územie dobrovoľne predtým, ako minister v jej veci rozhodne, a údaj, že osoba je povinná informovať ministra o opatreniach prijatých na účely opustenia územia,

– údaj, že osoba môže súhlasiť s prijatím rozhodnutia o deportácii v lehote 15 pracovných dní, v nadväznosti na čo je minister povinný zorganizovať vyhostenie osoby z územia čo najskôr.

17. V zmysle článku 3 ods. 3 písm. b) bodu i) tohto zákona v prípade, že osoba predložila pripomienky, minister ich predtým, ako rozhodne, musí zohľadniť.

18. Podľa článku 3 ods. 6 uvedeného zákona je minister na účely posúdenia, či je potrebné prijať rozhodnutie o deportácii, povinný zohľadniť všetky skutočnosti, akými sú obdobie, počas ktorého sa osoba zdržiavala na vnútroštátnom území, a jej väzby s uvedeným územím, jej pracovná kariéra a jej šance zamestnať sa (a to aj v súvislosti so samostatne zárobkovou činnosťou), jej morálne vlastnosti a jej správanie tak na vnútroštátnom území, ako aj, pokiaľ sú tieto relevantné a dajú sa zistiť, mimo tohto územia, humanitárne dôvody, všeobecné blaho, ako aj dôvody súvisiace s verejnou bezpečnosťou a verejným poriadkom.

19. Na účely prijatia rozhodnutia o deportácii je minister tiež povinný zohľadniť akékoľvek riziko vrátenia, ako aj také práva, akými sú práva osoby, ktoré môžu vyplývať z írskej ústavy a/alebo z Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, podpísaného 4. novembra 1950 v Ríme.

20. Po tom, ako je rozhodnutie o deportácii prijaté, ostáva v platnosti na dobu neurčitú. Dotknutá osoba však môže požiadať o zmenu alebo zrušenie takéhoto rozhodnutia na základe článku 311 zákona z roku 1999 o prisťahovalectve. Pri preskúmaní žiadosti o zrušenie rozhodnutia o deportácii musí minister posúdiť, či žiadateľ identifikoval zmenu okolností, ku ktorej došlo od prijatia tohto rozhodnutia a ktorá odôvodňuje jeho zrušenie. Takéto okolnosti môžu vzniknúť okrem iného v prípade, keď je osoba rodinným príslušníkom občana Únie, ktorý v Írsku vykonáva práva na voľný pohyb, ktoré mu priznáva právo Únie.

III. Skutkové okolnosti sporu vo veci samej, prejudiciálne otázky a konanie pred Súdnym dvorom

21. Pani Nalini Chenchooliahová, štátna príslušníčka Maurícia, prišla do Írska vo februári 2005 na študentské vízum a bývala tam do 7. februára 2012 na základe postupne udeľovaných povolení na pobyt. Dňa 13. septembra 2011 sa vydala za portugalského štátneho príslušníka. Dňa 2. februára 2012 podala žiadosť o pobytový preukaz, pričom poukázala na svoje postavenie manželky občana Únie. V nadväznosti na podanie tejto žiadosti minister viackrát požiadal pani Chenchooliahovú o dodatočné informácie, ktoré táto pani sčasti predložila v liste z 25. mája 2012. Listom z 27. augusta 2012 požiadala pani Chenchooliahová o dodatočnú lehotu na predloženie pracovnej zmluvy potvrdzujúcej, že jej manžel nedávno začal pracovať.

22. Rozhodnutím z 11. septembra 2012 minister zamietol žiadosť pani Chenchooliahovej o vydanie pobytového preukazu z týchto dôvodov:

„Nepreukázali ste, že občan Únie vykonáva v Írsku ekonomickú činnosť, takže minister nie je presvedčený o tom, že tento občan vykonáva [svoje] práva prostredníctvom zamestnania alebo samostatne zárobkovej činnosti, prostredníctvom štúdia, v dôsledku nedobrovoľnej nezamestnanosti alebo z dôvodu disponovania dostatočnými zdrojmi, v súlade s požiadavkami podľa článku 6 ods. 2 písm. a) nariadenia [z roku 2006]. Preto nemáte právo na pobyt [v Írsku] na základe článku 6 ods. 2 písm. a) nariadenia [z roku 2006].“

23. Listom z 15. októbra 2012 pani Chenchooliahová poskytla dôkaz o tom, že jej manžel vykonával zamestnanie v reštaurácii počas obdobia dvoch týždňov a požiadala o predĺženie lehoty na podanie žiadosti o preskúmanie rozhodnutia z 11. septembra 2012. Listom z 31. októbra 2012 minister súhlasil s predĺžením uvedenej lehoty. V rámci preskúmania požiadal minister o dodatočné informácie a uviedol, že pokiaľ nebudú tieto informácie poskytnuté v lehote 10 pracovných dní, vec bude postúpená oddeleniu zodpovednému za opatrenia vyhostenia. Vzhľadom na to, že pani Chenchooliahová počas obdobia takmer dvoch rokov neoznámila žiadne nové informácie, rozhodnutie z 11. septembra 2012 sa stalo právoplatným.

24. Listom zo 17. júla 2014, zaslaným priamo ministrovi, pani Chenchooliahová oznámila, že v dôsledku odsúdenia v trestnom konaní je jej manžel od 16. júna 2014 vo väzení v Portugalsku, a požiadala o povolenie zostať na území Írska, pričom poukázala na svoju osobnú situáciu. Osobný tajomník ministra dostal tento list a potvrdil jeho prijatie 18. júla 2014. Zdá sa však, že uvedený list sa dostal na príslušnú sekciu odboru na úseku ministra až 15. septembra 2014.

25. Medzičasom minister listom z 3. septembra 2014 informoval pani Chenchooliahovú o tom, že sa plánuje prijať rozhodnutie o jej vyhostení z dôvodu, že jej manžel, občan Únie, sa v Írsku zdržiaval počas obdobia viac ako troch mesiacov bez toho, aby spĺňal požiadavky podľa článku 6 ods. 2 nariadenia z roku 2006, ktorý je ustanovením, ktorým sa do írskeho práva preberá článok 7 ods. 2 smernice 2004/38, takže už nemala právo zostať v Írsku.

26. Listom z 26. novembra 2015 advokáti zastupujúci pani Chenchooliahovú požiadali ministra, aby na základe diskrečnej právomoci, ktorú mu zveruje írske právo, udelil pani Chenchooliahovej povolenie na pobyt, pričom poukázali najmä na dlhé obdobie, počas ktorého sa pani Chenchooliahová v Írsku zdržiavala, jej pracovnú kariéru, ako aj jej šance zamestnať sa.

27. Listom z 15. novembra 2016 informoval minister pani Chenchooliahovú, že rozhodol o tom, že sa nevykoná opatrenie vyhostenia, ale že sa začne konanie o deportácii na základe článku 3 zákona z roku 1999 o prisťahovalectve. K tomuto listu bol priložený návrh rozhodnutia o deportácii s výzvou, aby pani Chenchooliahová predložila pripomienky. Tento návrh bol založený na nelegálnosti pobytu

pani Chenchooliahovej v Írsku od 7. februára 2012[3] a na názore ministra, podľa ktorého by jej deportácia bola prospešná pre všeobecné blaho. K tomuto listu bolo priložené predchádzajúce rozhodnutie z 21. októbra 2016, ktorým bolo potvrdené, že vo vzťahu k pani Chenchooliahovej minister rozhodol neprijať rozhodnutie o vyhostení a o zákaze vstupu na územie na základe nariadenia z roku 2006 a prechodných ustanovení nariadenia z roku 2015.

28. Dňa 12. decembra 2016 povolil vnútroštátny súd pani Chenchooliahovej podať návrh na súdne preskúmanie rozhodnutia z 21. októbra 2016, ako aj na vydanie súdneho príkazu, ktorým sa ministrovi zakazuje prijať rozhodnutie, na základe ktorého má byť deportovaná. Tento súd okrem toho prijal predbežné opatrenia, ktorých cieľom bolo zabrániť pokračovaniu v konaní o deportácii pani Chenchooliahovej predtým, ako sa rozhodne o jej opravnom prostriedku.

29. Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že dôvody, pre ktoré bolo pani Chenchooliahovej povolené podať na vnútroštátny súd návrh na súdne preskúmanie, spočívajú v tom, že ako manželka občana Únie, o ktorej žiadosti o pobytový preukaz pre rodinného príslušníka občana Únie rozhodoval minister, je osobou, na ktorú sa uplatňovali a naďalej sa aj uplatňujú smernica 2004/38 a nariadenie z roku 2006 v znení nariadenia z roku 2015.

30. Vnútroštátny súd sa domnieva, že Súdny dvor sa doposiaľ nevyslovil k otázke, či štátny príslušník tretieho štátu, ktorý je manželským partnerom občana Únie, naďalej patrí do pôsobnosti smernice 2004/38 ako „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice, a že preto v situácii, o akú ide vo veci samej, keď sa uvedený občan Únie vráti do členského štátu, ktorého je štátnym príslušníkom, na účely výkonu trestu odňatia slobody v tomto štáte, a teda v hostiteľskom členskom štáte už nevykonáva svoje právo na voľný pohyb, ktoré mu priznáva právo Únie, sa vyhostenie takéhoto štátneho príslušníka z hostiteľského členského štátu, v ktorom tento štátny príslušník býva, spravuje predovšetkým článkami 27, 28 a 31 smernice 2004/38.

31. Vnútroštátny súd v tejto súvislosti odkazuje na svoj rozsudok Igunma v. Governor of Wheatfield Prison a iní, 29. apríl 2014, [(2014) IEHC 218], v ktorom usúdil, že na túto otázku treba odpovedať kladne, a to zo základného dôvodu, že v situácii, keď štátny príslušník tretieho štátu legálne uzavrie manželstvo s občanom Únie v čase, keď tento občan Únie vykonáva svoje právo založené na práve Únie, a to slobodne sa pohybovať a/alebo sa zdržiavať v hostiteľskom členskom štáte, na takéhoto štátneho príslušníka sa naďalej vzťahuje smernica 2004/38 ako na „oprávnenú osobu“ v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice, a to aj v prípade, že jej neskôr bolo odmietnuté právo na pobyt na základe článku 7 uvedenej smernice z dôvodu, že občan Únie nevykonáva, resp. už nevykonáva svoje právo na voľný pohyb. Vzhľadom na to, že sa v takejto situácii smernica 2004/38 naďalej uplatňuje, uvedený štátny príslušník môže byť vyhostený iba v súlade s ustanoveniami kapitoly VI tejto smernice. Vnútroštátny súd poukazuje na to, že pred ním boli prediskutované prípadné závery, ktoré môžu byť založené na tomto rozsudku a uplatnené na prejednávanú vec.

32. Čo sa týka tohto rozsudku, minister namietal proti jeho dôvodnosti, keď okrem iného uviedol, že tento rozsudok neprihliada k podstatnej okolnosti veci, a to, že na rodinného príslušníka občana Únie sa nevzťahuje smernica 2004/38 v prípade, že tento občan skutočne nevykonáva svoje právo na voľný pohyb. V takomto prípade sa rozhodnutie o vyhostení tohto rodinného príslušníka nespravuje ustanoveniami kapitoly VI tejto smernice, ale vnútroštátnym cudzineckým právom. Opačný výklad by si napokon vyžadoval preukázanie nebezpečenstva pre verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť, na základe čoho by bolo veľmi ťažké, ba až prakticky nemožné, vyhostenie štátnych príslušníkov tretích štátov, ktorí sú manželskými partnermi občanov Únie a ktorí mali v určitom období iba právo na prechodný pobyt z dôvodu činností svojich manželských partnerov v hostiteľskom členskom štáte, a to bez ohľadu na súčasnú činnosť alebo miesto, kde sa títo občania Únie aktuálne zdržiavajú, a ktoré by mohlo byť aj mimo Únie.

3 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že 7. november 2012 je dňom, kedy uplynula platnosť posledného povolenia, ktoré bolo žalobkyni vydané ako študentke.

33. Pani Chenchooliahová naopak uviedla, že predmetný rozsudok podporuje jej stanovisko, podľa ktorého sa na ňu ako na osobu, ktorá z dôvodu svojho manželstva mala v určitom čase právo na pobyt, prinajmenšom prechodný pobyt do troch mesiacov, na základe článku 6 smernice 2004/38, následne aj naďalej vzťahuje táto smernica, a teda môže byť z územia hostiteľského členského štátu vyhostená len pri rešpektovaní pravidiel a ochrany, ktoré stanovuje uvedená smernica.

34. Za týchto okolností High Court (Vyšší súd, Írsko) rozhodnutím zo 16. januára 2018, doručeným do kancelárie Súdneho dvora 12. februára 2018, rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru tieto prejudiciálne otázky:

„1. Ak bolo manželskému partnerovi občana Únie, ktorý vykonával práva na voľný pohyb podľa článku 6 smernice 2004/38/ES, zamietnuté právo na pobyt podľa článku 7 z dôvodu, že príslušný občan Únie nevykonával, resp. už nevykonáva, v dotknutom hostiteľskom členskom štáte práva vyplývajúce zo zmlúv Európskej únie, a ak bol prijatý návrh na vyhostenie uvedeného manželského partnera z tohto členského štátu, má sa toto vyhostenie vykonať podľa a v súlade s ustanoveniami smernice 2004/38 alebo patrí do pôsobnosti vnútroštátnych právnych predpisov členského štátu?

2. Ak odpoveď na predchádzajúcu prejudiciálnu otázku znie, že vyhostenie sa má vykonať podľa ustanovení smernice, má sa vyhostenie vykonať podľa a v súlade s požiadavkami vyplývajúcimi z kapitoly VI smernice 2004/38, najmä z článkov 27 a 28 tejto smernice, alebo sa členský štát môže v takýchto prípadoch opierať o iné ustanovenia smernice 2004/38, najmä o jej články 14 a 15?“

35. Písomné pripomienky predložili účastníci konania vo veci samej, dánska, holandská a rakúska vláda, ako aj Európska komisia.

36. Na pojednávaní, ktoré sa konalo 15. januára 2019, boli vyjadrené ústne pripomienky v mene žalobcu vo veci samej, dánskej a holandskej vlády, ako aj Komisie.

IV. Analýza

A. Vymedzenie problematiky nastolenej prejudiciálnymi otázkami

37. Pred začatím preskúmania prejudiciálnych otázok z hľadiska práva Únie treba vymedziť problematiku nastolenú v prejednávanej veci.

38. Predovšetkým treba uviesť, že v situácii, o akú ide vo veci samej, pani Chenchooliahovej, štátnej príslušníčke Maurícia, bolo príslušnými orgánmi povolené mať pobyt v Írsku ako študentke v období rokov 2005 až 2012. Po tom, ako pani Chenchooliahová legálne bývala na území Írska počas tohto obdobia takmer siedmich rokov, vydala sa za portugalského štátneho príslušníka a požiadala o pobytový preukaz ako manželka občana Únie.

39. V tejto súvislosti z informácií poskytnutých v rozhodnutí vnútroštátneho súdu vyplýva, že manžel pani Chenchooliahovej, občan Únie, využíval svoje právo na voľný pohyb tým, že prišiel do iného členského štátu, ako je štát, ktorého má štátnu príslušnosť, a zdržiaval sa v ňom, keďže odišiel z Portugalska do Írska, kde pracoval prinajmenšom počas 15 dní. Vrátil sa však do Portugalska, kde od 16. júna 2014 vykonáva trest odňatia slobody, zatiaľ čo pani Chenchooliahová ostala v Írsku.

40. Ďalej treba poznamenať, že tak ako uvádza vnútroštátny súd, z dôvodu svojho manželstva s týmto občanom Únie počas obdobia, keď tento občan vykonával svoju slobodu pohybu v Írsku, mala pani Chenchooliahová prinajmenšom v tomto období postavenie „oprávnenej osoby“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38. Jej žiadosť o priznanie práva na pobyt, odvodeného od práva na pobyt jej manžela, ktorý je občanom Únie, na základe článku 7 ods. 2 smernice 2004/38 však bola

zamietnutá rozhodnutím ministra z 11. septembra 2012, ktoré sa stalo právoplatným, a to z dôvodu, že pani Chenchooliahová nemala právo zdržiavať sa v Írsku na základe článku 6 ods. 2 písm. a) nariadenia z roku 2006, ktoré je ustanovením, ktorým sa do írskeho práva preberá článok 7 ods. 2 smernice 2004/38. [4]

41. Napokon, ako vyplýva z písomných pripomienok pani Chenchooliahovej a ako bolo potvrdené na pojednávaní, pani Chenchooliahová nespochybňuje uvedené rozhodnutie ministra, a teda nežiada o právo na pobyt odvodené od práva na pobyt jej manžela, ktorý je občanom Únie, na základe smernice 2004/38. Naproti tomu tvrdí, že vzhľadom na to, že sa v Írsku zdržiavala v súlade s ustanoveniami smernice 2004/38, môže byť adresátom iba rozhodnutia o vyhostení prijatého v súlade s uplatniteľnými ustanoveniami, ktorými sa preberá táto smernica, a konkrétne článkami 27 a 28 tejto smernice, a nie rozhodnutia o deportácii prijatého na základe článku 3 zákona z roku 1999 o prisťahovalectve, s ktorým sa povinne spája zákaz vstupu na územie Írska na dobu neurčitú.

B. Preskúmanie prejudiciálnych otázok

42. Svojimi dvomi prejudiciálnymi otázkami, ktoré treba preskúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa smernica 2004/38, a konkrétne ustanovenia kapitoly VI alebo článku 15 tejto smernice majú vykladať v tom zmysle, že sa uplatňujú na rozhodnutie o vyhostení štátneho príslušníka tretieho štátu prijaté z dôvodu, že tento štátny príslušník tretieho štátu už nemá právo na pobyt na základe tejto smernice, v situácii, keď tento štátny príslušník tretieho štátu uzavrel manželstvo s občanom Únie v čase, keď tento občan Únie využíval svoju slobodu pohybu tým, že prišiel do iného členského štátu, ako je štát, ktorého má štátnu príslušnosť, a zdržiaval sa v ňom na základe článku 6 ods. 1 uvedenej smernice a následne sa tento občan Únie vrátil do členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť.

43. Hneď na úvod treba uviesť, že stanoviská žalobkyne, Komisie, ministra a vlád, ktoré sa zúčastnili v prejednávanej veci, sa v tejto otázke rozchádzajú. Zatiaľ čo pani Chenchooliahová a Komisia tvrdia, že na situáciu, o akú ide vo veci samej, t. j. vyhostenie rodinného príslušníka občana Únie členským štátom z dôvodu, že uvedený občan v ňom prestal vykonávať svoje práva na slobodný pohyb, sa smernica 2004/38 vzťahuje, [5] minister podporovaný Írskom, ako aj dánska, holandská a rakúska vláda

4 Pozri bod 23 vyššie. Treba poznamenať, že Komisia vo svojich písomných pripomienkach hneď na úvod uvádza, že sa zdá, že z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že keď írske orgány odmietli poskytnúť pani Chenchooliahovej pobytový preukaz, opreli sa výlučne o otázku, či jej manžel, občan Únie, *osobne mal dostatočné zdroje* a vedel na tento účel predložiť pracovnú zmluvu. Komisia však pripomína, že z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že požiadavka podľa článku 7 ods. 1 písm. b) smernice 2004/38 „mať“ dostatočné zdroje sa má vykladať v tom zmysle, „že postačuje, aby občania Únie mali také zdroje, ale toto ustanovenie neobsahuje nijakú požiadavku, pokiaľ ide o ich pôvod, pričom ich môže poskytnúť okrem iného štátny príslušník tretej krajiny… Ako už totiž Súdny dvor tiež rozhodol, výklad podmienky vzťahujúcej sa na povahu dostatočnosti zdrojov v tom zmysle, že tieto zdroje musí mať sám dotyčný a nemôže sa v tejto veci spoliehať na zdroje rodinného príslušníka, ktorý ho sprevádza, by pridal k tejto podmienke stanovenej v smernici 2004/38 požiadavku vzťahujúcu sa na pôvod zdrojov, čo by predstavovalo neprimeraný zásah do výkonu základného práva na voľný pohyb a pobyt zaručeného článkom 21 ZFEÚ, pretože táto požiadavka nie je nevyhnutná na dosiahnutie sledovaného cieľa, ktorým je ochrana verejných financií členských štátov“. Pozri rozsudok zo 16. júla 2015, Singh a i. (C-218/14, EU:C:2015:476, body 74 a 75 a citovaná judikatúra). Napriek tomu, že s touto analýzou Komisie súhlasím, treba zdôrazniť, že nielenže nemám dostatočné informácie na preskúmanie tejto situácie v prejednávanej veci, ale predovšetkým že rozhodnutie ministra z 11. septembra 2012, ktoré pani Chenchooliahová nespochybňuje, sa stalo právoplatným. Pozri bod 23 vyššie.

5 Podľa Komisie by sa preto opatrenie vyhostenia malo prijať v súlade s vnútroštátnou právnou úpravou, ktorou bola táto smernica prebratá.

majú opačný názor. Čo sa týka vnútroštátneho súdu, tak ako vyplýva z bodu 31 vyššie, tento súd odkazuje na rozsudok High Court (Vyšší súd) z 29. apríla 2014, Igunma v. Governor of Wheatfield Prison a iní [(2014) IEHC 218], v ktorom usúdil, že smernica 2004/38 sa v situácii, ktorá je analogická so situáciou, o akú ide vo veci samej, uplatňuje.[6]

44. V dôsledku uvedeného sa domnievam, že na účely poskytnutia odpovede na otázky vnútroštátneho súdu treba najskôr posúdiť, či a do akej miery sa v prejednávanej veci uplatňuje smernica 2004/38. S prihliadnutím na tento cieľ preskúmam relevantnú judikatúru Súdneho dvora, ktorá podľa môjho názoru poskytuje určité informácie na to, aby boli vnútroštátnemu súdu poskytnuté užitočné objasnenia.

1. O uplatniteľnosti smernice 2004/38 na situáciu pani Chenchooliahovej a jej manžela, ktorý je občanom Únie

a) Úvodné pripomienky

45. V krátkom čase po zavedení občianstva Únie a tri roky po vydaní rozsudku Grzelczyk[7], v ktorom Súdny dvor po prvýkrát uviedol, že štatút občana Únie má byť základným štatútom štátnych príslušníkov členských štátov,[8] bola prijatá smernica 2004/38 s cieľom reagovať na potrebu prispôsobiť tomuto novému štatútu právnu úpravu týkajúcu sa slobôd voľného pohybu a pobytu, platnú od začiatku roka 2000.[9]

46. Z odôvodnení 1 až 4 a 11 smernice 2004/38 vyplýva, že jej cieľom je predovšetkým „zjednodušiť výkon základného a individuálneho práva voľne sa pohybovať a zdržiavať sa na území členských štátov, ktoré je občanom Únie priamo priznané článkom 21 ods. 1 ZFEÚ, a posilniť toto právo“[10]. Súdny dvor okrem toho spresnil, že cieľ tejto smernice sa tak, ako to vyplýva z jej článku 1 písm. a), týka podmienok výkonu práva občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov.[11]

b) Je pojem „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38 statický alebo dynamický?

47. Článok 3 ods. 1 smernice 2004/38, ktorý vymedzuje osobnú pôsobnosť tejto smernice, stanovuje, že táto smernica sa uplatňuje na všetkých občanov Únie, ktorí „sa pohybujú alebo zdržiavajú“ v členskom štáte inom, ako je členský štát, ktorého štátnymi príslušníkmi sú, a na ich rodinných príslušníkov, ako sú definovaní v bode 2 článku 2, ktorí „ich sprevádzajú, alebo sa k nim pripájajú“[12].

6 Z rozhodnutia vnútroštátneho súdu vyplýva, že v tejto veci bolo vydanie povolenia na pobyt v Írsku odmietnuté žalobcovi, pánovi Igunmovi, štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, z dôvodu, že jeho manželka, štátna občianka Únie, nebola považovaná za osobu vykonávajúcu práva založené na práve Únie v čase podania žiadosti o povolenie na pobyt. Pôvod tejto veci spočíva v zadržaní pána Igunmu na účely vykonania rozhodnutia o deportácii, ktoré bolo voči nemu prijaté predtým, ako v Írsku uzavrel manželstvo so svojou manželkou. Hlavná otázka nastolená touto vecou sa týkala toho, či pána Igunmu bolo možné považovať za osobu, na ktorú sa vzťahuje smernica 2004/38 a írske nariadenia, ktorými sa táto smernica preberá. Vnútroštátny súd rozhodol, že smernica 2004/38 a vyššie uvedené nariadenia sa na pána Igunmu uplatňujú a že preto môže byť z územia vyhostený iba na základe rozhodnutia o vyhostení, prijatého v súlade s írskymi nariadeniami. V bode 32 tohto rozsudku tento súd uviedol, že medzi rozhodnutím o deportácii a rozhodnutím o vyhostení existujú rozdiely, pričom prvé z nich je rozhodnutím o deportácii s neobmedzenou dobou platnosti. Podľa vnútroštátneho súdu sú účinky rozhodnutia o vyhostení vyčerpané jeho výkonom, ibaže by jeho súčasťou bolo stanovenie obdobia zákazu opätovného vstupu na dané územie.

7 Rozsudok z 20. septembra 2001 (C-184/99, EU:C:2001:458, bod 31).

8 Toto spresnenie, ktoré je v judikatúre Súdneho dvora ustálené, bolo nedávno pripomenuté v rozsudku z 10. decembra 2018, Wightman a i. (C-621/18, EU:C:2018:999, bod 64 a citovaná judikatúra).

9 Pozri odôvodnenie 3 smernice 2004/38.

10 Rozsudky z 25. júla 2008, Metock a i. (C-127/08, EU:C:2008:449, body 59 a 82); z 12. marca 2014, O. a B. (C-456/12, EU:C:2014:135, bod 35), ako aj z 18. decembra 2014, McCarthy a i. (C-202/13, EU:C:2014:2450, bod 31 a citovaná judikatúra).

11 Rozsudky z 5. mája 2011, McCarthy (C-434/09, EU:C:2011:277, bod 33), a z 12. marca 2014, O. a B. (C-456/12, EU:C:2014:135, bod 41).

12 V týchto návrhoch používam pojem „oprávnená osoba“ jedine v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38. Pozri poznámku pod čiarou 54 nižšie.

48. Z tohto ustanovenia, tak ako ho vykladá Súdny dvor, vyplýva, že jedine pre oprávnenú osobu v zmysle článku 3 smernice 2004/38 môžu z tejto smernice vyplývať *práva slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa*. Takouto oprávnenou osobou môže byť občan Únie (ktorý príde do iného členského štátu, ako je ten, ktorého má štátnu príslušnosť, alebo sa v takomto inom členskom štáte zdržiava) alebo jeho rodinný príslušník (ktorý ho sprevádza alebo sa k nemu pripája), tak ako je tento rodinný príslušník vymedzený v článku 2 bode 2 smernice 2004/38.[13] V tejto súvislosti z ustálenej judikatúry Súdneho dvora vyplýva, že smernica 2004/38 nepriznáva nijaké samostatné právo rodinným príslušníkom občana Únie, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích štátov. Prípadné práva priznané týmto štátnym príslušníkom na základe tejto smernice sú tak právami odvodenými od práv, ktoré má dotknutý občan Únie z dôvodu výkonu svojej slobody pohybu.[14]

49. V danom prípade je zjavné, že *manžel pani Chenchooliahovej*, ktorý vykonával svoju slobodu pohybu tým, že odišiel z členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť, t. j. z Portugalska, aby prišiel do Írska s cieľom zdržiavať sa tam, patril do pôsobnosti článku 3 ods. 1 smernice 2004/38. Preto tak, ako uviedol vnútroštátny súd, aj *pani Chenchooliahová*, prinajmenšom počas obdobia, keď jej manžel, štátny príslušník Portugalska, vykonával svoju slobodu pohybu v Írsku, mala postavenie „oprávnenej osoby“ v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice.[15] Avšak vzhľadom na to, že manžel pani Chenchooliahovej sa vrátil do Portugalska a že smernica 2004/38 sa nevzťahuje na situáciu návratu občana Únie do členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť,[16] je potrebné sa domnievať, že tento už nespĺňa definíciu pojmu „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 smernice 2004/38.

50. V tejto súvislosti vzniká otázka, či pani Chenchooliahová, ktorá je manželkou občana Únie, ktorý prestal vykonávať svoju slobodu voľného pohybu, môže *stratiť* postavenie „oprávnenej osoby“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38, pretože v zásade z dôvodu návratu jej manžela do členského štátu, ktorého má tento štátnu príslušnosť, už nespĺňa podmienku stanovenú týmto ustanovením, t. j. sprevádzanie občana Únie alebo pripájanie sa k nemu.[17]

51. Domnievam sa, že áno.

13 Pozri v tomto zmysle návrhy, ktoré predniesla generálna advokátka Sharpston vo veci O. a i. (C-456/12, EU:C:2013:837, bod 68).

14 Rozsudok zo 14. novembra 2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, bod 32 a citovaná judikatúra).

15 Pozri bod 40 vyššie.

16 Súdny dvor však uznal odvodené právo na pobyt štátnym príslušníkom tretieho štátu, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občana Únie, ktorý sa vrátil do členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť: pozri rozsudky zo 7. júla 1992, Singh (C-370/90, EU:C:1992:296, bod 25), a z 11. decembra 2007, Eind (C-291/05, EU:C:2007:771, bod 45). V týchto dvoch rozsudkoch Súdny dvor okrem iného rozhodol, že ak sa občan Únie zdržiaval so svojím rodinným príslušníkom, štátnym príslušníkom tretieho štátu, v inom členskom štáte ako v štáte, ktorého má štátnu príslušnosť, po dobu presahujúcu dva a pol roka a dobu presahujúcu jeden a pol roka, a vykonával v ňom zárobkovú činnosť, tento štátny príslušník tretieho štátu musí mať v prípade návratu tohto občana Únie do členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť, na základe práva Únie nárok na odvodené právo na pobyt v tomto členskom štáte, ktorého má občan Únie štátnu príslušnosť. Súdny dvor ďalej vo svojom rozsudku z 12. marca 2014, O. a B. (C-456/12, EU:C:2014:135, bod 61), uviedol, že článok 21 ods. 1 ZFEÚ sa má vykladať v tom zmysle, že v situácii, keď občan Únie rozvinul alebo začal rodinný život so štátnym príslušníkom tretieho štátu počas skutočného pobytu v inom členskom štáte ako v štáte, ktorého má štátnu príslušnosť, na základe a pri rešpektovaní podmienok stanovených v článku 7 ods. 1 a 2 alebo v článku 16 ods. 1 a 2 smernice 2004/38, a keď sa uvedený občan Únie s daným rodinným príslušníkom vráti do členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť, sa analogicky uplatnia ustanovenia smernice 2004/38. Ako totiž vyhlásil Súdny dvor, hoci sa v smernici 2004/38 takýto prípad návratu neuvádza, táto smernica sa pokiaľ ide o podmienky pobytu občana Únie v inom členskom štáte ako v štáte, ktorého má štátnu príslušnosť, musí uplatniť analogicky, keďže v obidvoch prípadoch je to občan Únie, ktorý je referenčnou osobou na to, aby štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, ktorý je rodinným príslušníkom tohto občana Únie, mohlo byť priznané odvodené právo na pobyt. Čo sa týka návratu občana Únie a jeho manželského partnera rovnakého pohlavia, pozri rozsudok z 5. júna 2018, Coman a i. (C-673/16, EU:C:2018:385). Čo sa týka návratu občana Únie a partnera, s ktorým má tento trvalý vzťah, ktorý je riadne potvrdený, pozri rozsudok z 12. júla 2018, Banger (C-89/17, EU:C:2018:570).

17 V tejto súvislosti treba poznamenať, že vzhľadom na skutočnosť, že pani Chenchooliahová ani nesprevádzala svojho manžela do Portugalska, ani sa tam k nemu nepripájala, judikatúra týkajúca sa práva štátneho príslušníka tretieho štátu, rodinného príslušníka občana Únie, ktorý sa vrátil do členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť, na vstup alebo odvodený pobyt sa na okolnosti, o aké ide vo veci samej, neuplatňuje. K tejto judikatúre Súdneho dvora pozri poznámku pod čiarou 16. Pokiaľ ide o právo na vstup štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorý je rodinným príslušníkom občana Únie a disponuje pobytovým preukazom vydaným členským štátom na základe článku 5 smernice 2004/38, Súdny dvor rozhodol, že na takéhoto štátneho príslušníka sa „nevzťahuje povinnosť získať víza, alebo rovnocenná povinnosť na to, aby moh[ol] vstúpiť na územie členského štátu, z ktorého pochádza tento občan Únie“: pozri rozsudok z 18. decembra 2014, McCarthy a i. (C-202/13, EU:C:2014:2450, bod 42). Pozri tiež návrhy, ktoré som predniesol vo veci McCarthy a i. (C-202/13, EU:C:2014:345).

52. V tejto súvislosti majú podľa môjho názoru osobitný význam rozsudky Metock a i.[18] a Lounes[19], z ktorých vyplýva, že pojem „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38 má dynamický alebo vyvíjajúci sa charakter.

1) Rozsudok Metock a i.

53. V rozsudku Metock a i.[20] Súdny dvor odpovedal na dve prejudiciálne otázky, ktoré položil High Court (Vyšší súd) v rámci sporu medzi piatimi občanmi Únie a ich manželskými partnermi, štátnymi príslušníkmi tretích štátov, na jednej strane a ministrom na druhej strane. Minister zamietol ich žiadosť o povolenie na pobyt v postavení manželských partnerov občana Únie pracujúceho a/alebo zdržiavajúceho sa v Írsku, a to z dôvodu, že nespĺňali podmienku predchádzajúceho legálneho pobytu v inom členskom štáte, ktorú v danom čase vyžadovala írska právna úprava.

54. V prvom rade, pokiaľ ide o požiadavku týkajúcu sa predchádzajúceho legálneho pobytu v inom členskom štáte, Súdny dvor vyhlásil, že zo smernice 2004/38 nevyplýva právo na vstup a pobyt v členskom štáte pre všetkých štátnych príslušníkov tretích štátov, ale len pre tých, ktorí sú rodinnými príslušníkmi v zmysle článku 2 ods. 2 tejto smernice vo vzťahu k *občanovi Únie*, ktorý vykonal svoje právo na voľný pohyb tým, že *sa usadil* v inom členskom štáte ako v členskom štáte, ktorého má štátnu príslušnosť.[21] Súdny dvor rozhodol, že smernici 2004/38 odporuje právna úprava členského štátu, ktorá od štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorý je manželským partnerom občana Únie zdržiavajúceho sa v tomto členskom štáte, pričom nie je jeho štátnym príslušníkom, vyžaduje, aby mal legálny pobyt v inom členskom štáte predtým, ako prišiel do hostiteľského členského štátu, na to, aby sa na neho vzťahovali ustanovenia tejto smernice.[22]

55. V druhom rade, pokiaľ ide o článok 3 ods. 1 smernice 2004/38, Súdny dvor rozhodol, že toto ustanovenie sa má vykladať v tom zmysle, že na štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorý je manželským partnerom *občana Únie zdržiavajúceho sa* v členskom štáte, pričom nie je jeho štátnym príslušníkom, ktorý tohto občana Únie sprevádza alebo sa k nemu pripája, sa vzťahujú ustanovenia tejto smernice bez ohľadu na miesto a dátum uzatvorenia ich manželstva, ako aj spôsob, akým tento štátny príslušník tretieho štátu vstúpil do hostiteľského členského štátu.[23]

2) Rozsudok Lounes

56. Vec, v ktorej bol vydaný rozsudok Lounes[24], sa týka španielskej štátnej príslušníčky, pani Ormazabalovej, ktorá po tom, ako sa v Spojenom kráľovstve zdržiavala od roku 1996, nadobudla počas roka 2009 britské občianstvo na základe naturalizácie, pričom si zachovala španielske štátne občianstvo. V roku 2014 sa pani Ormazabalová vydala za štátneho príslušníka Alžírska, pána Toufika Lounesa. Pán Lounes podal žiadosť o pobytový preukaz ako manžel občana Únie, ktorá bola zo strany Secretary of State for the Home Department (minister vnútra, Spojené kráľovstvo) zamietnutá z dôvodu, že pán Lounes prekročil dobu povoleného pobytu v Spojenom kráľovstve, v rozpore s dohľadom v oblasti prisťahovalectva.

18 Rozsudok z 25. júla 2008 (C-127/08, EU:C:2008:449).

19 Rozsudok zo 14. novembra 2017 (C-165/16, EU:C:2017:862).

20 Rozsudok z 25. júla 2008 (C-127/08, EU:C:2008:449). Pozri tiež stanovisko generálneho advokáta Poiares Maduro v tejto veci (C-127/08, EU:C:2008:335).

21 Rozsudok z 25. júla 2008, Metock a i. (C-127/08, EU:C:2008:449, bod 73).

22 Rozsudok z 25. júla 2008, Metock a i. (C-127/08, EU:C:2008:449, bod 80). Na pripomenutie, v tomto rozsudku Súdny dvor prekonal rozsudok z 23. septembra 2003, Akrich (C-109/01, EU:C:2003:491).

23 Rozsudok z 25. júla 2008, Metock a i. (C-127/08, EU:C:2008:449, bod 99).

24 Rozsudok zo 14. novembra 2017 (C-165/16, EU:C:2017:862).

57. Napriek tomu, že Súdny dvor konštatoval, že pani Ormazabalová je španielska štátna príslušníčka a že vykonávala svoju slobodu pohybu, keď prišla do iného členského štátu, ako je štát, ktorého má štátnu príslušnosť, a zdržiavala sa v ňom, t. j. keď v priebehu roku 1996 odišla zo Španielska a prišla do Spojeného kráľovstva, okolnosti predmetného prípadu priviedli Súdny dvor k tomu, že rozhodol, že smernica 2004/38 sa v danom prípade neuplatňuje.[25] Súdny dvor, ktorý sa v tejto súvislosti stotožnil s návrhmi, ktoré predniesol generálny advokát Bot[26], usúdil, že nadobudnutie britského občianstva u pani Ormazabalovej viedlo k *zmene právneho režimu* tak z hľadiska vnútroštátneho práva, ako aj z hľadiska smernice 2004/38.[27] Súdny dvor tak rozhodol, že jednak pani Ormazabal už nespĺňa definíciu pojmu „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38, a jednak že poslaním tejto smernice už nie je upraviť jej pobyt v Spojenom kráľovstve, keďže tento je svojou povahou bezpodmienečný. Súdny dvor teda vyhlásil, že pán Lounes nemá odvodené právo na pobyt v predmetnom členskom štáte na základe ustanovení smernice 2004/38.[28]

58. Súdny dvor tak svoje úvahy zameral na občianstvo Únie.[29] V tejto súvislosti Súdny dvor pripomenul, že práva priznané občanovi Únie článkom 21 ods. 1 ZFEÚ, vrátane odvodených práv, ktoré majú jeho rodinní príslušníci, majú okrem iného za cieľ podporovať postupnú integráciu dotknutého občana Únie do spoločnosti hostiteľského členského štátu.[30] Následne Súdny dvor uviedol, že potrebný účinok týchto práv vyžaduje, aby občan mohol v situácii, v akej je pani Ormazabalová, naďalej uplatňovať v hostiteľskom členskom štáte práva odvodené z uvedeného ustanovenia po tom, ako nadobudol štátne občianstvo tohto členského štátu popri svojom pôvodnom občianstve, a najmä právo rozvíjať rodinný život s jeho manželským partnerom, ktorý je štátnym príslušníkom tretieho štátu, priznaním odvodeného práva na pobyt tomuto štátnemu príslušníkovi.[31] Konkrétnejšie Súdny dvor rozhodol, že pán Lounes môže mať takéto právo na pobyt podľa článku 21 ods. 1 ZFEÚ za podmienok, ktoré nemôžu byť prísnejšie ako podmienky stanovené smernicou 2004/38 pre priznanie uvedeného práva štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, ktorý je rodinným príslušníkom občana Únie, ktorý vykonal svoje právo na voľný pohyb, keď sa usadil v inom členskom štáte, než je členský štát, ktorého je štátnym príslušníkom.[32]

3) Vyvíjajúci sa charakter pojmu „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38: informácie, ktoré sa dajú vyvodiť z rozsudkov Metock a i. a Lounes

59. Plne som si vedomý rozdielností medzi skutkovým stavom prejednávanej veci a skutkovými stavmi, na základe ktorých boli vydané rozsudky vo veciach Metock a i.[33] a Lounes[34]. Ako som však uviedol v bode 52 vyššie, podľa môjho názoru sú tieto dve veci relevantné okrem iného na účely posúdenia dynamického alebo vyvíjajúceho sa charakteru pojmu „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38.

25 Súdny dvor v tejto súvislosti pripomenul, že poslaním smernice 2004/38 nie je upravovať pobyt občana Únie v členskom štáte, ktorého má tento štátnu príslušnosť, a preto nie je jej poslaním ani priznávať na území tohto členského štátu odvodené právo na pobyt rodinným príslušníkom tohto občana, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretích štátov. Rozsudok zo 14. novembra 2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, bod 37 a citovaná judikatúra).

26 Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Lounes (C-165/16, EU:C:2017:407, body 48 a 63).

27 Rozsudok zo 14. novembra 2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, bod 39).

28 Rozsudok zo 14. novembra 2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, body 41 a 44).

29 Rozsudok zo 14. novembra 2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, bod 48): „Účel a odôvodnenie takéhoto odvodeného práva sú teda založené na konštatovaní, že odmietnuť jeho priznanie je spôsobilé obmedziť okrem iného… slobodu [pohybu], ako aj výkon a potrebný účinok práv, ktoré dotknutému občanovi Únie priznáva článok 21 ods. 1 ZFEÚ“.

30 Rozsudok zo 14. novembra 2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, bod 56).

31 Rozsudok zo 14. novembra 2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, bod 60). Pozri tiež návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Lounes (C-165/16, EU:C:2017:407, bod 86): „Zbaviť ju práv, ktoré až doposiaľ požívala v súvislosti s pobytom jej rodinných príslušníkov, z dôvodu, že sa prostredníctvom naturalizácie snažila o silnejšiu integráciu v hostiteľskom členskom štáte, by viedlo k úplnému zrušeniu potrebného účinku práv, ktoré vyvodzuje z článku 21 ods. 1 ZFEÚ.“

32 Rozsudok zo 14. novembra 2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, bod 62).

33 Rozsudok z 25. júla 2008 (C-127/08, EU:C:2008:449).

34 Rozsudok zo 14. novembra 2017 (C-165/16, EU:C:2017:862).

60. Čo sa týka rozsudku Metock a i.[35], domnievam sa, že je zaujímavé hneď na úvod poznamenať, že všetci štyria žalobcovia vo veci samej, štátni príslušníci tretieho štátu, sa na základe smernice 2004/38 odvolávali na *právo usadiť sa so svojimi manželskými partermi, ktorí sú občanmi Únie, v hostiteľskom členskom štáte*.[36] K podaniu žiadostí týchto štátnych príslušníkov o povolenie na pobyt v hostiteľskom členskom štáte totiž v danom období došlo v čase, keď sa ich manželskí partneri, občania Únie, *v tomto štáte zdržiavali* už niekoľko rokov. Súdny dvor tak tento rozsudok vydal v rámci uznania odvodeného práva na pobyt v hostiteľskom členskom štáte, kde manželský partner, občan Únie, využíval svoju slobodu pohybu *tým, že sa v tomto štáte usadil*.[37] Na pripomenutie, Súdny dvor vyhlásil, že požiadavka sprevádzať občana Únie alebo sa k nemu pripájať napokon zodpovedá cieľu odvodených práv na vstup a pobyt, ktoré smernica 2004/38 stanovuje pre rodinných príslušníkov občanov Únie, a to vzhľadom na to, že inak „by skutočnosť, že rodina občana Únie ho v hostiteľskom členskom nemôže sprevádzať alebo sa tu k nemu pripojiť, znamenala ohrozenie jeho slobody pohybu a odrádzala by ho od výkonu svojich práv na vstup a pobyt v tomto členskom štáte“[38].

61. Možno s ohľadom na tieto informácie usudzovať, že postavenie „oprávnenej osoby“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38 vzhľadom na to, že k jeho získaniu došlo z dôvodu manželstva štátneho príslušníka tretieho štátu s občanom Únie využívajúcim svoju slobodu pohybu v hostiteľskom členskom štáte, kde sa títo zdržiavali spoločne, ostáva získané a nemožno ho už stratiť?

62. Nemyslím si to.[39]

63. Vzhľadom na to, že tento rozsudok bol vydaný v rámci žiadostí štátnych príslušníkov tretieho štátu, manželských partnerov občana Únie, týkajúcich sa *práva týchto štátnych príslušníkov usadiť sa so svojimi manželskými partnermi, ktorí sú občanmi Únie, v hostiteľskom členskom štáte*, z odôvodnenia Súdneho dvora, v rozpore s tým, čo tvrdí pani Chenchooliahová, nemožno vyvodiť, že postavenie „oprávnenej osoby“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38 sa zachováva, a v situácii, akou je tá, o akú ide vo veci samej, ho už nemožno stratiť.

35 Rozsudok z 25. júla 2008 (C-127/08, EU:C:2008:449).

36 Pozri rozsudok z 25. júla 2008, Metock a i. (C-127/08, EU:C:2008:449, body 18 až 37).

37 Rozsudok z 25. júla 2008, Metock a i. (C-127/08, EU:C:2008:449, bod 73).

38 Rozsudok z 25. júla 2008, Metock a i. (C-127/08, EU:C:2008:449, bod 63). Pozri tiež rozsudky z 8. novembra 2012, Iida (C-40/11, EU:C:2012:691, body 63 a 68); z 12. marca 2014, O. a B. (C-456/12, EU:C:2014:135, bod 45); z 13. septembra 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, bod 73), ako aj zo 14. novembra 2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, bod 48).

39 Keď už toto bolo konštatované, netreba si podľa môjho názoru zamieňať jednak situácie, keď je jasné, že podmienky smernice 2004/38 nie sú splnené, ako je to v prípade návratu občana Únie do členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť, alebo v prípade jeho trvalého usadenia v inom členskom štáte, zatiaľ čo jeho manželský parter, ktorý je štátnym príslušníkom tretieho štátu, ostáva v hostiteľskom členskom štáte, kde sa títo zdržiavali spoločne, a jednak situácie, ktoré majú *dočasný charakter*, keď je potrebné usudzovať, že občan Únie a jeho manželský partner, ktorý je štátnym príslušníkom tretieho štátu, majú naďalej postavenie „oprávnených osôb“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38. Je to tak okrem iného v prípade občana Únie, ktorý dočasne odíde do členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť, a zdržiava sa v ňom, s cieľom podstúpiť liečbu, riadne preukázanú, s cieľom dočasne sa starať o rodinného príslušníka so zdravotnými problémami, alebo v prípade občana Únie, ktorý dočasne odíde do iného členského štátu a zdržiava sa v ňom, z dôležitých dôvodov, akými sú napríklad tehotenstvo a pôrod, štúdium alebo odborné vzdelávanie, alebo z pracovných dôvodov, akými sú napríklad vyslanie do iného členského štátu alebo vyslanie z tretej krajiny, pričom títo občania Únie patria do tejto druhej kategórie situácií. Podľa môjho názoru to znamená, že v prípade, že sa občan Únie musí *dočasne* vrátiť alebo zdržiavať v členskom štáte, ktorého má štátnu príslušnosť, alebo *dočasne* odíde do iného členského štátu alebo sa v ňom zdržiava z riadne odôvodnených dôvodov, jeho manželský partner, štátny príslušník tretieho štátu, ktorý ostáva v hostiteľskom členskom štáte okrem iného z dôvodu, aby nepríšiel o prácu, alebo aby pokračoval v štúdiu alebo v odbornom vzdelávaní v tomto členskom štáte, musí naďalej spadať pod pojem „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38. Pokiaľ ide o zachovanie platnosti pobytového preukazu v prípade dočasných absencií, pozri článok 11 ods. 2 tejto smernice.

64. Napokon, na dynamický alebo vyvíjajúci sa charakter postavenia „oprávnenej osoby“ v zmysle tohto ustanovenia nedávno poukázal Súdny dvor v rozsudku Lounes [40]. Skutkové okolnosti veci, v ktorej bol vydaný tento rozsudok, pripomenuté v bode 56 vyššie, totiž priviedli Súdny dvor k tomu, že vyhlásil, že odkedy pani Ormazabalová, občianka Únie, nadobudla štátnu príslušnosť hostiteľského členského štátu, nespĺňa už definíciu pojmu „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38, a to napriek skutočnosti, že počas takmer 20 rokov vykonávala svoje právo na voľný pohyb v hostiteľskom členskom štáte, a dokonca nadobudla právo na trvalý pobyt v zmysle tejto smernice. [41]

65. Pokiaľ informácie vyvodené z týchto dvoch rozsudkov uplatním na prejednávanú vec na účely preskúmania vyvíjajúceho sa charakteru pojmu „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38, znamená to, že v prvom rade pani Chenchooliahová ako manželka portugalského občana získala odvodené právo na pobyt v trvaní menej ako tri mesiace na základe článku 6 ods. 1 tejto smernice. V tomto čase bola „oprávnenou osobou“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38, keďže *sa* so svojím manželom, občanom Únie, *zdržiavala* v inom členskom štáte, ako je štát, ktorého mal štátnu príslušnosť. V druhom rade však pani Chenchooliahová stratila svoje postavenie „oprávnenej osoby“ v zmysle tohto ustanovenia z dôvodu návratu jej manžela do Portugalska, a to vzhľadom na to, že jej manžel už viac nespĺňal podmienku spočívajúcu v zdržiavaní sa v hostiteľskom členskom štáte, a že ona samotná už viac nespĺňala podmienku spočívajúcu v tom, že by ho do tohto členského štátu sprevádzala alebo by sa tam k nemu pripájala. [42] Z uvedeného vyplýva, že od návratu jej manžela do Portugalska a vzhľadom na to, že ona ostala v Írsku, kde sa už nezdržiava spolu s ním, sa na pani Chenchooliahovú pojem „oprávnená osoba“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38 viac nevzťahuje.

66. Po tom, ako som konštatoval vyššie uvedené, otázka, ktorá je jadrom prejedávanej veci, ostáva otvorená: je možné usudzovať, že napriek skutočnosti, že pani Chenchooliahová už nie je „oprávnenou osobou“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38, sa táto smernica na ňu naďalej vzťahuje na účely jej vyhostenia z hostiteľského členského štátu?

67. Ako preukážem v nasledujúcich úvahách, som presvedčený, že áno.

c) „Životný cyklus“ výkonu slobody pohybu občana Únie a jeho rodinných príslušníkov v rámci smernice 2004/38

68. Predovšetkým treba poukázať na to, že hoci pani Chenchooliahová už nemá postavenie „oprávnenej osoby“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38 a v dôsledku toho stratila svoje právo na pobyt v hostiteľskom členskom štáte, vôbec to neznamená, že by sa nemohli uplatňovať ostatné ustanovenia tejto smernice. Je pravda, že uplatniteľnosť smernice 2004/38 je jej článkom 3 ods. 1 stanovená na obdobie, počas ktorého občan Únie a jeho rodinní príslušníci sú „oprávnenými osobami v zmysle tohto ustanovenia. Počas tohto obdobia tak pre nich z tejto smernice vyplývajú práva na voľný pohyb a pobyt.

40 Rozsudok zo 14. novembra 2017 (C-165/16, EU:C:2017:862).

41 Postupná a príkladná integrácia pani Ormazabalovej do spoločnosti hostiteľského členského štátu, až do takej miery, že táto prijala štátnu príslušnosť tohto členského štátu, mala za paradoxný dôsledok stratu jej práv v rámci smernice 2004/38, pričom však požadované podmienky pobytu v každom štádiu spĺňala. K tomuto paradoxu pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Bot vo veci Lounes (C-165/16, EU:C:2017:407, body 86 až 89). Súdny dvor však tento reštriktívny výklad smernice 2004/38 vyvážil uplatnením článku 21 ods. 1 ZFEÚ, ktorý sa na pani Ormazabalovú naďalej vzťahoval. V tejto súvislosti je podľa môjho názoru dôležité zdôrazniť, že v tomto rozsudku Súdny dvor okrem iného vzal do úvahy španielsku štátnu príslušnosť pani Ormazabalovej, keď vyhlásil, že „členský štát nemôže obmedziť účinky vyplývajúce z disponovania občianstvom iného členského štátu, najmä práv, ktoré sú s ním podľa práva Únie spojené a ktoré vyplývajú z výkonu slobody pohybu občanom“: rozsudok zo 14. novembra 2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, bod 55). K spochybneniu zásady prednosti štátnej príslušnosti štátu, v ktorom sa osoba s dvojitým občianstvom nachádza, pozri najmä PATAUT, É.: Les conflits de nationalités face au droit de l'Union. In: *Revue critique de droit international privé*. Apríl – jún 2018, s. 241 až 256.

42 Vzhľadom na to, že sa manžel pani Chenchooliahovej vrátil do Portugalska, kde vykonáva dlhý trest odňatia slobody, nemožno usudzovať, že jeho návrat do Portugalska je „dočasný“ v zmysle uvedenom v poznámke pod čiarou 39 vyššie. Pozri tiež poznámky pod čiarou 16 a 17 vyššie.

Dôsledky straty postavenia „oprávnenej osoby“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38, predovšetkým vyhostenie, sa však *naďalej spájajú* s obdobím, počas ktorého sa tento občan Únie a jeho rodinní príslušníci legálne zdržiavali v hostiteľskom členskom štáte ako „oprávnené osoby“ v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice.

69. Rád by som túto myšlienku spresnil.

1) Diferenciálne uplatňovanie smernice 2004/38

70. Štruktúra smernice 2004/38 preukazuje, že táto smernica zavádza systém diferenciálneho uplatňovania jej ustanovení. Už samotné znenie názvov jednotlivých kapitol a ustanovení smernice 2004/38 postačuje na posúdenie takéhoto systému.[43] Štruktúra tejto smernice totiž poukazuje jednak na myšlienku vývoja situácií občana Únie a jeho rodinných príslušníkov, ktoré upravuje, ako aj práv, ktoré im priznáva, a jednak na myšlienku postupnej integrácie oprávnených osôb v hostiteľskom členskom štáte. Smernica 2004/38 skutočne upravuje *kompletný životný cyklus* výkonu slobody pohybu občana Únie a jeho rodinných príslušníkov od momentu ich príchodu do iného členského štátu, ako je štát, ktorého má tento občan štátnu príslušnosť, až do momentu ich odchodu z tohto štátu.[44]

71. Smernica 2004/38 tak zavádza systém, ktorý zastrešuje rozličné druhy práv pre rozličné kategórie občanov a z ktorého v dôsledku toho vyplýva „diferenciálne uplatňovanie“ jej ustanovení. Takéto diferenciálne uplatňovanie je dôsledkom skutočnosti, že jednak situácie vstupu, pobytu a výstupu občana Únie, ktorý využil svoju slobodu pohybu, a jeho rodinných príslušníkov, ktorí ho sprevádzajú alebo sa k nemu pripájajú, môžu byť veľmi odlišné, a jednak sa ich situácia počas obdobia pobytu v hostiteľskom členskom štáte môže meniť. Diferenciálne uplatňovanie smernice 2004/38 celkom jednoducho znamená, že na rozličné kategórie občanov Únie a ich rodinných príslušníkov (študenti, uchádzači o zamestnanie, pracovníci alebo osoby s trvalým pobytom atď.) sa môžu vzťahovať rozličné druhy práv, v závislosti od etapy, do ktorej patria (pobyt do troch mesiacov, pobyt na viac ako tri mesiace alebo trvalý pobyt), a od podmienok vstupu alebo pobytu, ktoré spĺňajú počas celého obdobia výkonu ich práva slobodne sa pohybovať a zdržiavať sa. Platí teda, že *kompletný životný cyklus výkonu ich slobody pohybu v plnom rozsahu patrí do pôsobnosti tejto smernice*.[45]

72. Táto všeobecná myšlienka je dokonale kompatibilná s myšlienkou, podľa ktorej systém stanovený smernicou 2004/38 upravuje právo na pobyt v hostiteľskom členskom štáte stupňovito.[46] Je tu prítomná myšlienka vývoja. Predovšetkým tak právo na pobyt *do troch mesiacov* upravené v článku 6 smernice 2004/38 nepodlieha žiadnej podmienke ani žiadnej inej formalite, než je povinnosť vlastniť platný preukaz totožnosti alebo pas.[47] Ďalej právo na pobyt *na viac ako tri mesiace* podlieha

43 Pozri najmä kapitolu II s názvom: „Právo výstupu a vstupu“ a kapitolu III s názvom „Právo pobytu“ (pobyt do troch mesiacov, pobyt na viac ako tri mesiace, trvalý pobyt), pokiaľ ide o zachovanie práva na pobyt (v prípade odchodu občana Únie), obmedzenia práva na vstup a na pobyt (vyhostenie), obsiahnuté v tejto smernici.

44 Životný cyklus smernice 2004/38 chápem ako časové obdobie, počas ktorého sa postupne po sebe odohrávajú etapy, ktoré tvoria slobodu pohybu občanov Únie, a to vrátane toho časového obdobia, počas ktorého právo na voľný pohyb, upravené touto smernicou, zaniká.

45 Pozri bod 70 vyššie.

46 V tejto súvislosti Súdny dvor viackrát uviedol, že v celkovom kontexte smernice 2004/38 cieľ uľahčiť a posilniť výkon základného a individuálneho práva slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov, ktoré občanom Únie priamo priznáva Zmluva o FEÚ, zapadá do stupňovitého systému, ktorým sa spravuje právo na pobyt v hostiteľskom členskom štáte. Súdny dvor dodal, že tento systém tým, že v podstate preberá etapy a podmienky stanovené v rôznych nástrojoch práva Únie, a v judikatúre z obdobia pred prijatím tejto smernice, smeruje k právu na trvalý pobyt. Rozsudky z 21. decembra 2011, Ziolkowski a Szeja (C-424/10 a C-425/10, EU:C:2011:866, bod 38); zo 16. januára 2014, Onuekwere (C-378/12, EU:C:2014:13, bod 30), ako aj zo 17. apríla 2018, B a Vomero (C-316/16 a C-424/16, EU:C:2018:256, bod 51).

47 Podľa článku 14 ods. 1 tejto smernice je toto právo zachované, pokiaľ sa občania Únie alebo ich rodinní príslušníci nestávajú neprimeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu.

podmienkam stanoveným v článku 7 ods. 1 smernice 2004/38.[48] Napokon právo na *trvalý pobyt*[49] je stanovené v článku 16 tejto smernice pre občanov Únie a ich rodinných príslušníkov, ktorí sa po dobu piatich rokov nepretržite legálne zdržiavali na území hostiteľského členského štátu.[50] Občan Únie a jeho rodinní príslušníci tak môžu ukončiť jednu alebo viacero etáp výkonu ich slobody pohybu a prejsť do ďalšej, pokiaľ spĺňajú podmienky, meniace sa v závislosti od dĺžky pobytu, stanovené smernicou 2004/38[51], čo napomáha ich „postupnej integrácii" v spoločnosti hostiteľského členského štátu.

73. Ak však v určitom danom momente tieto osoby už nespĺňajú podmienky stanovené smernicou 2004/38, čo má za následok stratu ich postavenia „oprávnených osôb" v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice, a teda aj ich práv na vstup a pobyt v hostiteľskom členskom štáte, predsa len to však neznamená, že by sa na ne neuplatňovali ostatné ustanovenia tejto smernice. Tieto ostatné ustanovenia upravujú nielen podmienky zachovania práva na pobyt a podmienky, za akých toto právo zaniká (články 12 až 14), ale tiež obmedzenia práv na vstup a pobyt a ochranu v prípade vyhostenia (článok 15).

74. V tejto súvislosti je podľa môjho názoru potrebné pripomenúť, že článok 14 ods. 2 smernice 2004/38 stanovuje, že „občania Únie a ich rodinní príslušníci majú právo pobytu určené v článkoch 7, 12 a 13, pokiaľ spĺňajú podmienky v nich stanovené". Články 12 a 13 tejto smernice upravujú zachovanie práva na pobyt rodinných príslušníkov v prípade úmrtia alebo odchodu občana Únie a zachovanie tohto práva v prípade rozvodu, anulovania manželstva alebo ukončenia registrovaného partnerstva. Zatiaľ čo tak situácie uvedené v týchto dvoch článkoch nemajú vplyv na právo na pobyt rodinných príslušníkov občana Únie, ktorí majú štátnu príslušnosť členského štátu,[52] neplatí to rovnako pre rodinných príslušníkov občana Únie, štátnych príslušníkov tretieho štátu, ktorí musia na to, aby si zachovali odvodené právo na pobyt, splniť určité podmienky. Pokiaľ tieto podmienky, ktoré sú uvedené v článku 12 ods. 2 a v článku 13 ods. 2 smernice 2004/38, nie sú splnené, tieto osoby strácajú svoje práva na pobyt, *pričom však nestrácajú svoju ochranu proti vyhosteniu*. Sú totiž chránené článkom 15 (kapitola III) tejto smernice, ktorý upravuje obmedzenie voľného pohybu občana Únie alebo jeho rodinných príslušníkov z *dôvodov iných*, ako je verejný poriadok, verejná bezpečnosť alebo verejné zdravie. Práve toto ustanovenie sa vzťahuje na situáciu pani Chenchooliahovej.

75. Podľa môjho názoru z preskúmania článkov 12 a 13 smernice 2004/38 vyplýva, že aj keď štátny príslušník tretieho štátu stratí odvodené právo na pobyt a v dôsledku toho už nie je „oprávnenou osobou" v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice, uvedená smernica priznáva ochranu v prípade vyhostenia upravenú v článku 15 tejto smernice.

48 Podľa článku 14 ods. 2 tejto smernice totiž občania Únie a ich rodinní príslušníci majú toto právo na pobyt, pokiaľ spĺňajú podmienky stanovené predovšetkým v článku 7 tejto smernice, ktorých cieľom je zabrániť tomu, aby sa nestali neprimeranou záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu. Pozri návrhy, ktoré predniesol generálny advokát Wathelet vo veci Gusa (C-442/16, EU:C:2017:607, body 51 a 52): „Tento druhý cieľ [‚ktorý vyplýva z odôvodnenia 10], existuje iba z dôvodu existencie prvého: keďže smernica má uľahčiť výkon práva na pobyt, členské štáty považovali za potrebné zabezpečiť, aby bola zvládnutá finančná záťaž vyplývajúca z tejto slobody."

49 Z článku 16 ods. 1 smernice 2004/38 konkrétne vyplýva, že právo na trvalý pobyt nepodlieha podmienkam uvedeným v kapitole III tejto smernice. Držiteľ práva na trvalý pobyt by tak mohol predstavovať záťaž pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu a z územia tohto členského štátu by nemohol byť vyhostený. Pozri LENAERTS, K.: European Union Citizenship, National Welfare Systems and Social Solidarity. In: *Jurisprudence*. 2011, č. 18, s. 409.

50 „Základnou myšlienkou je, že práva, ktoré požíva občan Únie a jeho rodinní príslušníci, sa s dĺžkou trvania pobytu v inom členskom štáte zväčšujú": BARNARD, C.: *The Substantive Law of the EU*: *The Four Freedoms*. 5. vyd. Oxford: Oxford University Press, 2016, s. 438.

51 Aby totiž občan Únie predĺžil svoj pobyt v hostiteľskom členskom štáte po uplynutí troch mesiacov, musí byť „pracovníkom alebo samostatne zárobkovo činnou osobou" [článok 7 ods. 1 písm. a)] alebo mať dostatočné zdroje, aby sa nestal záťažou pre systém sociálnej pomoci hostiteľského členského štátu počas obdobia svojho pobytu, a mať komplexné krytie zdravotného poistenia [článok 7 ods. 1 písm. b)], alebo byť študentom [článok 7 ods. 1 písm. c)], alebo byť rodinným príslušníkom, ktorý sprevádza občana Únie, ktorý sám spĺňa vyššie uvedené podmienky, alebo sa k nemu pripája [článok 7 ods. 1 písm. d)]. Ak občan spĺňa jednu z týchto podmienok, požívanie práva na pobyt na viac ako tri mesiace sa vzťahuje (s výhradou výnimiek upravených v odseku 4 uvedeného článku 7) aj na jeho rodinných príslušníkov, ktorí nemajú štátnu príslušnosť členského štátu (odsek 2 tohto istého článku).

52 Tým nie je dotknutý článok 12 ods. 1 druhý pododsek smernice 2004/38, ktorý stanovuje, že „pred získaním práva trvalého pobytu musia dané osoby splniť podmienky stanovené v bodoch a), b), c) alebo d) článku 7 ods. 1", ani článok 13 ods. 1 druhý pododsek smernice 2004/38, ktorý stanovuje, že „pred získaním práva trvalého pobytu musia dané osoby splniť podmienky stanovené v bodoch a), b), c) alebo d) článku 7 ods. 1".

76. Po tom, ako som konštatoval vyššie uvedené, je podľa môjho názoru v tomto štádiu môjho preskúmania dôležité poukázať na *podstatný rozdiel existujúci* medzi prejednávanou vecou a vecou, v ktorej bol vydaný rozsudok Lounes [53].

2) Podstatný rozdiel existujúci medzi prejednávanou vecou a vecou, v ktorej bol vydaný rozsudok Lounes

77. Vo veci Lounes bola zmenou, ku ktorej došlo, zásadná zmena štatútu pani Ormazabalovej. Z tohto rozsudku totiž vyplýva, že tým, že pani Ormazabalová získala štátnu príslušnosť hostiteľského členského štátu, *zmenila právny režim* tak z hľadiska vnútroštátneho práva, ako aj z hľadiska smernice 2004/38. Hoci táto smernica takmer dvadsať rokov tak predstavovala právny rámec výkonu jej slobody pohybu v hostiteľskom členskom štáte, táto zásadná zmena právneho režimu pani Ormazabalovej mala za následok, že sa jej situácia nevyvíjala v rámci pôsobnosti smernice 2004/38, ale naopak, mimo jej rámca, takže táto smernica sa na pani Ormazabalovú od jej naturalizácie už neuplatňovala. Pán Lounes teda nemal odvodené právo na pobyt v hostiteľskom členskom štáte na základe ustanovení smernice 2004/38.

78. Naproti tomu v prejednávanej veci návrat manžela pani Chenchooliahovej do Portugalska ukončil životný cyklus ich práva na voľný pohyb a pobyt (vlastného a odvodeného), čo malo za dôsledok stratu ich postavenia „oprávnených osôb“ v zmysle článku 3 ods. 1 smernice 2004/38, pričom to však nevyvolalo stratu ochrany stanovenej touto smernicou pre prípad vyhostenia z územia hostiteľského členského štátu.

79. Inak povedané, na rozdiel od situácie pani Ormazabalovej, na ktorú sa už v dôsledku nadobudnutia britského občianstva nevzťahuje pôsobnosť smernice 2004/38 z dôvodu zmeny právneho postavenia, ktorá vyplýva zo zmeny štatútu (pričom sa však na ňu vzťahuje článok 21 ods. 1 ZFEÚ), situácia manžela pani Chenchooliahovej v dôsledku jeho návratu do Portugalska sa už touto smernicou nespravuje, pričom to však neznamená, že by zmenil právny režim. Manžel pani Chenchooliahovej totiž v budúcnosti bude môcť vykonávať svoje právo na voľný pohyb v Írsku v rámci smernice 2004/38, zatiaľ čo pani Ormazabalová ako britská občianka požíva bezpodmienečné právo na pobyt v Spojenom kráľovstve. Táto smernica teda nie je určená na to, aby sa ňou spravovalo jej právo na pobyt v tomto členskom štáte.

80. V dôsledku toho na rozdiel od situácie pána Lounesa, ktorý v dôsledku nadobudnutia britského občianstva svojej manželky nemohol mať právo na pobyt v zmysle smernice 2004/38, na situáciu pani Chenchooliahovej sa po návrate jej manžela do Portugalska vzťahuje predovšetkým pôsobnosť ostatných ustanovení tejto smernice na účely jej vyhostenia. [54]

3) Na vyhostenie štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorý je manželským partnerom občana Únie, sa naďalej vzťahuje smernica 2004/38 v prípade, že tento občan prestal vykonávať svoju slobodu pohybu v hostiteľskom členskom štáte z dôvodu svojho návratu do členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť

81. Ako vyplýva z úvah vyjadrených v bodoch 68 až 80 vyššie, je jasné, že na vyhostenie pani Chenchooliahovej sa vzťahuje smernica 2004/38, predovšetkým článok 15 tejto smernice.

82. V tejto súvislosti sú podľa môjho názoru dôležité ďalšie tri úvahy.

53 Rozsudok zo 14. novembra 2017 (C-165/16, EU:C:2017:862).

54 Ako na pojednávaní uviedla Komisia, v závislosti od cieľa používania pojmu „oprávnená osoba“ treba konkrétne rozlišovať najmä pôsobnosť týkajúcu sa výkonu práva na voľný pohyb a/alebo práva na pobyt alebo pôsobnosť týkajúcu sa obmedzenia týchto práv a ochrany v prípade vyhostenia.

83. V prvom rade poznamenávam, že vo veci, v ktorej bol vydaný rozsudok Metock a i.[55], už minister zastával extenzívny výklad uplatňovania vnútroštátnej právnej úpravy týkajúcej sa cudzincov na manželských partnerov, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občana Únie. Toto stanovisko bolo Súdnym dvorom odmietnuté v bodoch 60 až 70 jeho rozsudku. Súdny dvor v tejto súvislosti predovšetkým pripomenul právomoc normotvorcu Únie upraviť podmienky vstupu a pobytu rodinných príslušníkov občana Únie na území členských štátov v prípade, že by skutočnosť, že rodina občana Únie ho nemôže v hostiteľskom členskom sprevádzať alebo sa tam k nemu pripojiť, znamenala ohrozenie jeho slobody pohybu tým, že by ho odrádzala od výkonu svojich práv na vstup a pobyt v tomto členskom štáte.[56]

84. Napokon, ak by sa uznala možnosť členských štátov rozhodnúť o vyhostení z územia hostiteľského členského štátu na základe procedurálnej ochrany podľa smernice 2004/38 alebo o deportácii na základe vnútroštátneho cudzineckého práva, pokiaľ ide o štátnych príslušníkov tretích štátov, ktorí sú rodinnými príslušníkmi občanov Únie, malo by to za následok to, že sloboda pohybu občanov Únie v členskom štáte, ktorého títo nemajú štátnu príslušnosť, by bola v každom členskom štáte odlišná, a to v závislosti od ustanovení vnútroštátneho práva v oblasti prisťahovalectva, predovšetkým tých, ktoré umožňujú deportácie so zákazom vstupu na dobu neurčitú. Takýto výsledok by bol nezlučiteľný s právom všetkých občanov Únie slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov.

85. V druhom rade je dôležité zdôrazniť, že tak ako výslovne uviedla Komisia, výklad, podľa ktorého by občan Únie a jeho rodinní príslušníci podliehali odlišným konaniam o vyhostení, by bol v rozpore s cieľom spočívajúcim v zabezpečení ochrany rodinného života a v uľahčení výkonu slobody pohybu.[57] Ak by tak štátny príslušník tretieho štátu, manželský partner občana Únie nevykonávajúceho už svoje práva na slobodný pohyb, mohol byť deportovaný na základe vnútroštátneho cudzineckého práva stanovujúceho zákaz vstupu na územie Írska na dobu neurčitú, tak ako je to v prejednávanom prípade, v skutočnosti by to znamenalo, že by sa občanovi Únie zabránilo vrátiť sa v budúcnosti do Írska so svojím manželským partnerom v prípade, že by tento chcel využiť svoju slobodu pohybu v tomto členskom štáte.[58]

86. V tejto súvislosti už Súdny dvor pripomenul, že v odôvodnení 5 smernice 2004/38 sa uvádza, že „právo všetkých občanov Únie voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov by sa malo, ak sa má uplatňovať podľa objektívnych podmienok dôstojnosti, udeliť tiež ich rodinným príslušníkom bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť“[59]. Podľa môjho názoru je rozumné usudzovať, že tieto „objektívne podmienky slobody a dôstojnosti“ sa majú uplatňovať na celý životný cyklus výkonu slobody pohybu občanov Únie a ich rodinných príslušníkov, a to od ich príchodu do hostiteľského členského štátu až do ich odchodu z tohto štátu. Napokon v odôvodnení 25 sa okrem iného uvádza, že by sa podrobne mala špecifikovať procedurálna ochrana, aby sa zabezpečila vysoká úroveň ochrany práv *občana Únie a jeho rodinných príslušníkov* v prípade odmietnutia vstupu alebo pobytu v inom členskom štáte.

55 Rozsudok z 25. júla 2008 (C-127/08, EU:C:2008:449).

56 Rozsudok z 25. júla 2008, Metock a i. (C-127/08, EU:C:2008:449, bod 63). Pozri tiež rozsudky z 8. novembra 2012, Iida (C-40/11, EU:C:2012:691, body 63 a 68); z 12. marca 2014, O. a B. (C-456/12, EU:C:2014:135, bod 45); z 13. septembra 2016, Rendón Marín (C-165/14, EU:C:2016:675, bod 73), ako aj zo 14. novembra 2017, Lounes (C-165/16, EU:C:2017:862, bod 48).

57 Podľa spresnení poskytnutých Komisiou na pojednávaní pred Súdnym dvorom v tomto prípade by občan Únie bol predmetom rozhodnutia o vyhostení na základe írskej právnej úpravy, ktorou sa preberá smernica 2004/38, zatiaľ čo manželský parter, štátny príslušník tretieho štátu, by bol predmetom rozhodnutia o deportácii so zákazom vrátiť sa do Írska na dobu neurčitú na základe vnútroštátneho cudzineckého práva, čo je výslovne zakázané článkom 15 ods. 3 tejto smernice.

58 Podľa článku 21 ods. 1 ZFEÚ „každý občan Únie má právo slobodne sa pohybovať a zdržiavať na území členských štátov, pričom podlieha obmedzeniam a podmienkam ustanoveným v zmluvách a v opatreniach prijatých na ich vykonanie“.

59 Rozsudky z 25. júla 2008, Metock a i. (C-127/08, EU:C:2008:449, bod 83), a z 18. decembra 2014, McCarthy a i. (C-202/13, EU:C:2014:2450, bod 33).

87. V treťom a poslednom rade stanovisko, ktoré som uviedol v bodoch 68 až 80 vyššie, podľa ktorého sa na pani Chenchooliahovú naďalej vzťahuje smernica 2004/38, predovšetkým jej článok 15, na účely jej vyhostenia, je v súlade s potrebou nevykladať ustanovenia smernice 2004/38 reštriktívne a nezbaviť tieto ustanovenia ich potrebného účinku. [60]

88. Preto so zreteľom na vyššie uvedené úvahy zastávam názor, že vzhľadom na to, že ukončenie alebo zánik práva na pobyt je súčasťou ukončenia výkonu slobody pohybu, na vyhostenie štátneho príslušníka tretieho štátu, ktorý je manželským partnerom občana Únie, z územia hostiteľského členského štátu sa naďalej vzťahuje smernica 2004/38, predovšetkým jej článok 15, v prípade, že tento občan prestal využívať svoju slobodu pohybu v hostiteľskom členskom štáte, keď sa vrátil do členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť.

2. O obmedzeniach a procedurálnej ochrane, uplatniteľných na vyhostenie občanov Únie a ich rodinných príslušníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretieho štátu, z dôvodu zániku ich práva na pobyt

89. Smernica 2004/38 stanovuje obmedzenia a procesnú ochranu, ktoré sú uplatniteľné na vyhostenie občanov Únie a ich rodinných príslušníkov. Presnejšie táto smernica zavádza rozdiel medzi *dvomi odlišnými režimami* spočívajúci v dôvodoch, ktoré odôvodňujú vyhostenie. Rozhodnutie o vyhostení tak môže byť odôvodnené buď dôvodmi verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia (kapitola VI), alebo *inými dôvodmi* (článok 15), predovšetkým skutočnosťou, že oprávnená osoba podľa smernice 2004/38 prestala spĺňať podmienky na pobyt stanovené touto smernicou.

90. Hoci súhlasím s ministrom, pokiaľ ide o jeho úsudok, že dôvody uvádzané na účely odôvodnenia vyhostenia pani Chenchooliahovej nepatria medzi dôvody verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia upravené smernicou 2004/38, je pre mňa nepredstaviteľné, aby sa na situáciu pani Chenchooliahovej nevzťahoval článok 15 tejto smernice, a to z dôvodov, ktoré uvediem nižšie.

a) Pôsobnosť kapitoly VI smernice 2004/38

91. Minister, ako aj vlády, ktoré predložili pripomienky, tvrdia, že v situácii, akou je situácia pani Chenchooliahovej, sa rozhodnutie o vyhostení nespravuje ustanoveniami kapitoly VI smernice 2004/38, ale vnútroštátnym cudzineckým právom (rozhodnutie o deportácii). [61]

92. Pani Chenchooliahová naopak tvrdí, že rozhodnutie o jej vyhostení sa musí prijať na základe a pri dodržaní požiadaviek ustanovení kapitoly VI smernice 2004/38, predovšetkým článkov 27 a 28 tejto smernice.

93. Po prvé skôr, než preskúmam stupeň ochrany pred vyhostením, ktorý sa poskytuje štátnemu príslušníkovi tretieho štátu, takému manželskému partnerovi občana Únie, akým je aj pani Chenchooliahová, treba pripomenúť, že z názvu kapitoly VI smernice 2004/38 vyplýva, že ustanovenia obsiahnuté v tejto kapitole, osobitne článok 27, upravujú obmedzenia práva na vstup a práva na pobyt z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia.

60 Rozsudky z 11. decembra 2007, Eind (C-291/05, EU:C:2007:771, bod 43); z 25. júla 2008, Metock a i. (C-127/08, EU:C:2008:449, bod 84), ako aj z 18. decembra 2014, McCarthy a i. (C-202/13, EU:C:2014:2450, bod 32).

61 Pozri bod 32 vyššie. Treba pripomenúť, tak ako vyplýva z právneho rámca uvedeného vnútroštátnym súdom, že s rozhodnutím o vyhostení, prijatým na základe článku 3 zákona z roku 1999 o prisťahovalectve, sa povinne spája zákaz vstupu na územie Írska na dobu neurčitú.

94. Je zjavné, že dôvody uvádzané na účely odôvodnenia vyhostenia pani Chenchooliahovej nie sú založené na dôvodoch verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia, ktoré sú upravené v kapitole VI smernice 2004/38.[62] Ako totiž uviedol minister vo svojich písomných pripomienkach a potvrdil na pojednávaní, jej vyhostenie je založené na skutočnosti, že jej manžel, občan Únie, už od svojho návratu do Portugalska nevykonáva svoje právo na voľný pobyt v Írsku. Minister tiež uviedol, že rozhodnutie o deportácii, akým je návrh rozhodnutia, ktorým má dôjsť k deportácii pani Chenchooliahovej, je opatrením kontroly prisťahovalectva, ktoré sa prijíma na ekonomické účely.

95. Po druhé podľa môjho názoru je potrebné sa vrátiť k rozsudku Metock a i.[63] a poukázať pritom na jeho body 94 a 95. Na pripomenutie, Súdny dvor v bode 94 tohto rozsudku vyhlásil, že „uplatnenie smernice 2004/38 len na tých rodinných príslušníkov občana Únie, ktorí tohto občana buď ‚sprevádzajú', alebo sa ‚k nemu pripájajú', znamená obmedziť právo na vstup a pobyt rodinných príslušníkov občana Únie na členský štát, v ktorom sa tento občan zdržiava". Súdny dvor však v bode 95 uvedeného rozsudku spresnil, že „akonáhle štátnemu príslušníkovi tretej krajiny, ktorý je rodinným príslušníkom občana Únie, vyplýva zo smernice 2004/38 právo na vstup a pobyt v hostiteľskom členskom štáte, môže tento štát obmedziť toto právo len vtedy, ak dodrží články 27 a 35 tejto smernice"[64]. Podľa môjho názoru nemožno toto spresnenie posudzovať oddelene od skutkového rámca, vzhľadom na ktorý bol tento rozsudok vydaný, a to konkrétne že dotknutí občania Únie *sa usadili v hostiteľskom členskom štáte a zdržiavali sa v ňom so svojimi manželskými partnermi, štátnymi príslušníkmi tretieho štátu*. Takéto spresnenie Súdneho dvora teda treba chápať v tom zmysle, že pokiaľ sa štátny príslušník tretieho štátu, ktorý je manželským partnerom občana Únie, ktorý vykonáva svoju slobodu pohybu, zdržiava s týmto občanom v hostiteľskom členskom štáte, a následne stratí odvodené práva na vstup a pobyt, ktoré sa mu poskytujú na základe smernice 2004/38, tieto práva môžu byť obmedzené iba pri dodržaní predovšetkým článkov 27 a 35 tejto smernice.

96. Ak uvedené uplatním na prejednávanú vec znamená to, že vzhľadom na to, že sa manžel pani Chenchooliahovej vrátil do Portugalska a že sa tento manželský pár v hostiteľskom členskom štáte už spoločne nezdržiava, pani Chenchooliahová už nepožíva ochranu proti vyhosteniu upravenú v článkoch 27 a 28 smernice 2004/38.

97. Z uvedeného vyplýva, že na situáciu pani Chenchooliahovej sa v zásade nevzťahuje pôsobnosť kapitoly VI smernice 2004/38.[65] Ako som však uviedol v bodoch 72 až 74 vyššie, neznamená to, že by pani Chenchooliahová nepatrila do pôsobnosti ostatných ustanovení tejto smernice, predovšetkým jej článku 15, ktoré upravujú procedurálnu ochranu vzťahujúcu sa na vyhostenie občanov Únie alebo ich rodinných príslušníkov, ktorí sa *v minulosti* zdržiavali v hostiteľskom členskom štáte v postavení „oprávnených osôb" v zmysle článku 3 ods. 1 tejto smernice.

62 Ako uviedli minister a Írsko pred vnútroštátnym súdom a vo svojich písomných pripomienkach, je zjavné, že rozhodnutie o vyhostení pani Chenchooliahovej na základe článku 27 smernice 2004/38 v skutočnosti nemožno prijať, keďže podľa tohto ustanovenia si to vyžaduje preukázať, že dotknutá osoba predstavuje nebezpečenstvo pre verejný poriadok alebo verejnú bezpečnosť, čo je prípad, o ktorý v prejednávanej veci zjavne nejde.

63 Rozsudok z 25. júla 2008 (C-127/08, EU:C:2008:449).

64 Treba podotknúť, že predovšetkým o tento bod rozsudku Metock a i. sa High Court (Vyšší súd) oprel, keď v bode 30 svojho rozsudku z 29. apríla 2014, Igunma v. Governor of Wheatfield Prison a iní [(2014) IEHC 218], na ktorý poukazuje vnútroštátny súd, usúdil, že na pána Igunmu sa vzťahuje článok 3 ods. 1 smernice 2004/38 z dôvodu, že sa oženil s občiankou Únie v hostiteľskom členskom štáte, v ktorom táto občianka vykonávala svoju slobodu pohybu, a že sa toto ustanovenie na neho vzťahuje aj naďalej, a to aj napriek tomu, že mu bol legálne odmietnutý pobytový preukaz.

65 S výnimkou článkov 30 a 31 tejto smernice, ako vysvetlím nižšie.

b) Výklad článku 15 smernice 2004/38

98. Podľa článku 15 ods. 1 smernice 2004/38 „postupy stanovené článkami 30 a 31 sa uplatňujú analogicky *na všetky rozhodnutia* obmedzujúce voľný pohyb občanov Únie a ich rodinných príslušníkov *z dôvodov iných*, ako je verejný poriadok, verejná bezpečnosť alebo verejné zdravie“ [66].

99. V prvom rade z čisto doslovného výkladu článku 15 ods. 1 smernice 2004/38 vyplýva, že procedurálna ochrana, na ktorú toto ustanovenie odkazuje (články 30 a 31), sa uplatňuje „analogicky na všetky rozhodnutia obmedzujúce voľný pohyb občanov Únie a ich rodinných príslušníkov“. To znamená, že toto ustanovenie sa uplatňuje na *všetky rozhodnutia o vyhostení* obmedzujúce voľný pohyb nielen občana Únie, ale aj jeho rodinných príslušníkov. Z výkladu tohto ustanovenia tiež vyplýva, že toto ustanovenie sa nevzťahuje na rozhodnutia prijaté z dôvodov verejného poriadku, verejnej bezpečnosti alebo verejného zdravia, ale iba na rozhodnutia prijaté *„z dôvodov iných“*. Preto treba usudzovať, že „iné dôvody“, na ktoré poukazuje článok 15 ods. 1 smernice 2004/38, sa týkajú okrem iného takej situácie spočívajúcej v strate odvodeného práva na pobyt v hostiteľskom členskom štáte z dôvodu návratu občana Únie do členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť, akou je situácia, o akú ide vo veci samej.

100. V druhom rade, ak sa zohľadnia ustanovenia obklopujúce článok 15 smernice 2004/38, treba pripomenúť, že tento článok patrí do kapitoly III tejto smernice, nazvanej „Právo pobytu“. Ustanovenia tejto kapitoly sa týkajú okrem iného práva na pobyt do troch mesiacov (článok 6), práva na pobyt na viac ako tri mesiace (článok 7), ako aj jednak zachovania práva na pobyt rodinných príslušníkov v prípade úmrtia alebo odchodu občana Únie (článok 12), v prípade rozvodu, anulovania manželstva alebo ukončenia registrovaného partnerstva (článok 13), a jednak zachovania práva na pobyt podľa *článkov* 6, 7, 12 a 13, za predpokladu, že osoby požívajúce tieto práva spĺňajú podmienky stanovené v týchto článkoch (článok 14). V tejto súvislosti, ako správne uviedla Komisia, článok 15 smernice 2004/38 sa vzťahuje na situácie, v ktorých občan Únie a jeho rodinní príslušníci, ktorí ho sprevádzajú a pripájajú sa k nemu, prestanú spĺňať podmienky na pobyt, stanovené touto smernicou (články 6, 7, 12, 13 alebo 14), a v dôsledku toho stratia svoje vlastné alebo odvodené práva na pobyt. [67] V prejednávanej veci je nesporné, že pani Chenchooliahová bývala v Írsku ako manželka občana Únie, ktorý využil svoju slobodu pohybu v tomto členskom štáte na základe odvodeného práva na pobyt do troch mesiacov upraveného v článku 6 ods. 2 smernice 2004/38, pričom toto právo stratila v dôsledku návratu jej manžela do Portugalska.

101. Článok 15 smernice 2004/38 preskúmaný vo svojom kontexte sa teda má vykladať tak, že sa týka občana Únie a jeho rodinných príslušníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretieho štátu, v takej situácii, akou je aj situácia pani Chenchooliahovej. Tento výklad je jediným výkladom, ktorým možno zaručiť splnenie cieľov sledovaných touto smernicou.

102. Vyššie uvedený záver potvrdzuje analýza cieľa smernice 2004/38.

103. V tejto súvislosti treba predovšetkým pripomenúť, že z ustáleného výkladu Súdneho dvora vyplýva, že normotvorca Únie uznal význam zaručenia ochrany rodinného života štátnych príslušníkov členských štátov s cieľom odstrániť prekážky výkonu základných slobôd zaručených Zmluvou o FEÚ. [68] Ako som uviedol v bodoch 85 a 86 vyššie, neuplatnenie článku 15 smernice 2004/38 na rodinných

66 Kurzívou zvýraznil generálny advokát.

67 Pokiaľ ide o vzťah medzi článkom 3 ods. 1 a článkami 12 až 15 smernice 2004/38, článok 15 sa tak, ako som to práve zdôraznil, uplatňuje na všetky prípady, keď občan Únie alebo jeho rodinní príslušníci nespĺňajú podmienky na pobyt stanovené v článkoch 6, 7, a 12 až 14 tejto smernice. Je tak dôležité zdôrazniť, že v článku 7 ods. 2 smernice 2004/38 sa uvádza, že „právo pobytu stanovené v odseku 1 sa rozširuje *na rodinných príslušníkov, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, sprevádzajú alebo sa pripájajú* k občanovi Únie *v hostiteľskom členskom štáte*, ak takýto občan Únie spĺňa podmienky uvedené v odseku 1a), b) alebo c)“ (kurzívou zvýraznil generálny advokát). Tento odkaz „na rodinných príslušníkov, ktorí nie sú štátnymi príslušníkmi členského štátu, sprevádzajú alebo sa pripájajú… v hostiteľskom členskom štáte“, sa uvádza aj v článku 3 ods. 1 tejto smernice. Preto je jasné, že článok 15 smernice 2004/38 sa uplatňuje aj na rodinných príslušníkov občana Únie, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretieho štátu.

68 Rozsudok z 25. júla 2008, Metock a i. (C-127/08, EU:C:2008:449, bod 56 a citovaná judikatúra).

príslušníkov, ktorí sú štátnymi príslušníkmi tretieho štátu, čo by bolo podľa môjho názoru neprijateľné, by malo za následok, že manželský pár by mohol byť vyhostený z hostiteľského členského štátu na základe odlišných právnych režimov, čo by bolo v rozpore s cieľom spočívajúcim v zaručení ochrany rodinného života a uľahčení výkonu slobody pohybu. V prejednávanej veci, ak by bola pani Chenchooliahová deportovaná predovšetkým na základe článku 3 ods. 1 zákona z roku 1999 o prisťahovalectve, uplatnil by sa na ňu zákaz vstupu na územie Írska. Hoci, ako uviedol minister vo svojich písomných pripomienkach, článok 3.11 tohto zákona stanovuje, že osoba, ktorá je predmetom rozhodnutia o vyhostení, môže ministra požiadať, aby toto rozhodnutie bolo zmenené alebo zrušené, minister na pojednávaní potvrdil, že táto právomoc je v každom prípade *diskrečná*.

104. Ďalej treba pripomenúť, že v súlade s článkom 15 ods. 3 smernice 2004/38 hostiteľský členský štát nemôže rozhodnutie o vyhostení upravené v článku 15 ods. 1 tejto smernice spojiť so zákazom vstupu na územie. Je tak zjavné, že ak by sa hostiteľský členský štát uchýlil k vydaniu rozhodnutia o deportácii na základe vnútroštátneho cudzineckého práva, ktoré je spojené so zákazom vstupu na územie, v každom prípade by to predstavovalo porušenie požiadaviek článku 15 ods. 3 smernice 2004/38. Okrem toho by takéto riešenie v skutočnosti znamenalo, že by sa občanovi Únie zabránilo vrátiť sa v budúcnosti do Írska so svojím manželským partnerom, štátnym príslušníkom tretieho štátu, v prípade, že by chcel využiť svoju slobodu pohybu v tomto členskom štáte.

105. Napokon neuplatnenie článku 15 smernice 2004/38 na také situácie, o aké ide vo veci samej, by malo za následok, že by toto ustanovenie prišlo o časť svojej podstaty tým, že by bolo zbavené svojho potrebného účinku.

106. Vzhľadom na všetky tieto dôvody zastávam názor, že články 15, 30 a 31 smernice 2004/38 sa majú vykladať v tom zmysle, že sa uplatňujú na rozhodnutie o vyhostení takého štátneho príslušníka tretieho štátu, manželského partnera občana Únie, akým je žalobkyňa vo veci samej.

V. Návrh

107. Vzhľadom na všetky vyššie uvedené úvahy navrhujem, aby Súdny dvor na prejudiciálne otázky, ktoré položil High Court (Vyšší súd, Írsko), odpovedal takto:

Články 15, 30 a 31 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/38/ES z 29. apríla 2004 o práve občanov Únie a ich rodinných príslušníkov voľne sa pohybovať a zdržiavať sa v rámci územia členských štátov, ktorá mení a dopĺňa nariadenie (EHS) 1612/68 a ruší smernice 64/221/EHS, 68/360/EHS, 72/194/EHS, 73/148/EHS, 75/34/EHS, 75/35/EHS, 90/364/EHS, 90/365/EHS a 93/96/EHS, zmenenej nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 492/2011 z 5. apríla 2011, sa majú vykladať v tom zmysle, že sa uplatňujú na rozhodnutie o vyhostení štátneho príslušníka tretieho štátu prijaté z dôvodu, že tento štátny príslušník už nemá právo na pobyt na základe tejto smernice, v situácii, keď uvedený štátny príslušník uzavrel manželstvo s občanom Únie v čase, keď tento občan využil svoju slobodu pohybu tým, že prišiel do iného členského štátu, než je štát, ktorého má štátnu príslušnosť, a zdržiaval sa v ňom, na základe článku 6 ods. 1 uvedenej smernice, pričom tento občan sa následne vrátil do členského štátu, ktorého má štátnu príslušnosť.